KARYS

Kaina 10 Pf.

Nr. 33 (1142) Vilnius. 1942 m. rugpiūčio 8 d.

SAVISAUGOS DALIŲ SAVAITRAŠTIS

LEIDŽIA LIETUVOS SAVISAUGOS DALIŲ ŠTABAS
Vyr. redaktorius *kpt. Simas Urbonas.*
Redakcijos ir administracijos adresas: Vilnius, Jezuitų g-vė Nr 3
Telef. per Vilniaus karišką: 29. Darbo val.: 07 — 12,30; 14 — 17 (dienomis prieš šventadienius 07 — 13).
Spausdinamas „Svyturio" sp., Šv. Onos g-vė Nr. 3.

Pietryčiuose vokiečiai nesulaikomai žygiuoja į priekį

Užimtas Vorošilovskas. — Pasiekta Kubanės upė. — Mūšis prie Kolačo. Per mėn. nuskandinta 815.900 brt.

Vokiečių karinomenės pergalės žygis Sovietų Sąjungos pietryčiuose nesulaikomai vyksta toliau ir grasina gyvybinėms Sovietų Sąjungos arterijoms. Tuo tarpu kai didžiojoje Dono kilpoje tenka vesti vietinio pobūdžio kovos su sovietų daliniais, į rytus nuo Azovo jūros vokiečių divizijos įstengė palaužti iš dalies dar atkakliai kovojančių bolševikų užpakalinių dalinių pasipriešinimą. Sprendžiamasis vokiečių ir sąjungininkų karinomenės smūgis vyko nuo Dono žemupio pietryčių kryptimi. Jau liepos 30 dieną pranešta apie Proletarskaja miesto, esančio į pietus nuo Sal upės, užėmimą. Dieną vėliau užimta Kučevskaja. Rugpiūčio 1 d. ginkluotųjų pajėgų vadovybė pranešė apie užėmimo svarbaus geležinkelių mazgo Salzk, iš kurio užvaldoma ypatingai svarbi Krasnodar — Stalingrad geležinkelio linija. Be atvangos persekiodami priešą greitieji daliniai ir pėstininkų divizijos prasiveržė Kubanės upės link, kai tuo tarpu iš užpakalio sekančios formacijos galėjo sunaikinti gausius apsuptus priešo dalinius. Rugpiūčio 4 d. Vyriausioji Ginkluotųjų Pajėgų Vadovybė paskelbė apie pramonės mieste Vorošilovsko užėmimą, kuris yra 350 kilometrų nuotolyje į pietryčius nuo Rostovo.

Rugpiūčio m. 5 d. pranešta, kad į rytus nuo Azovo jūros vokiečių ir rumunų divizijos plačiu frontu artinasi į Jeisk — Tichorecko geležinkelio liniją. Vienas SS-ginklo junginys po kietos kovos šturmu užėmė svarbų geležinkelio mazgą Kropotkin, esantį prie Kubanės upės. Tuo būdu dabar upė pasiekta viri 100 kilometrų pločiu. Į šiaurę nuo Armavir pavyko sudryti pretitličius vakariniame Kubanės upės krante. Karo aviacija be atvangos puolė Kaukazo kryptimi bėgantį priešą bei naikinama pasekme bombardavo transporto telkinius geležinkelio linijose. Smingamieji kovos lėktuvai sudužė du šarvuotus traukinius ir 24 transporto traukinius.

Italų greitieji laivai nuskandino Juodojoje jūroje vieną 6.500 tonų sovietų kreiserį.

Kitas puolimo kylys buvo įvarytas į priešo sritį ruože tarp Sal ir Dono upių, kur vokiečių ir rumunų kariuomenė, sumušdama priešą, nubloškė jį toli į rytus. Ir čia stiprūs kovos lėktuvų ir naikintojų junginiai dalyvavo kovose. Smarkiau pulta iš oro bolševikų užfrontės ryšiai Kubanės srityje, gi ypatingai Baku — Rostovo geležinkelio linija. Per visus šiuos veiksmus paimta daug belaisvių bei žymus karo grobis ginklais ir autovežimiais, kurių skaičiaus dar negalima nustatyti.

Kovos didžiojoje Dono kilpoje dar nėra pasibaigusios. Sinme ruože sunaikinta nepaprastai didelis priešo tankų skaičius. Vien rugpiūčio 3 d. kariuomenės pranešimas skelbia apie 85 priešo tankų sunaikinimą didžiojoje Dono kilpoje.

Bolševikų transportų judėjimas Volgos upe nuolat puolamas vokiečių aviacijos. Paskutinę savaitę čia paskandinta arba sužalota apie 50 laivų, jų tarpe keli tanklaiviai bei dideli krovinių laivai.

Labai smarkios tankų kovos siautė srityje į šiaurės vakarus nuo Kalačo. Čia tik vienas šarvuočių korpas nuo liepos 23 iki rugpiūčio 1 dienos sunaikino 482 daugiausia sunkius ir sunkiausius tankus. Šiose kovose vėl pasirodė milžiniška vokiečių šarvoto ginklo persvara prieš bolševikų šarvuočius, į kuriuos Stalinas dėjo savo paskutines viltis.

Keliuose Rytų fronto punktuose bolševikai bandė persėti į bevilitiškus priešpuolius, kurie visi buvo atmušti su dideliais nuostoliais bolševikiniam priešui. Šie puolimai buvo nukreipti į fronto ruožą, esantį į šiaurės vakarus nuo Voronežo, į pozicijas prie Rževo bei į Volchove upės fronto ruožą. Volchovo fronte ir ties Leningradu vokiečių puolamieji veiksmai davė vietinio pobūdžio laimėjimą.

Laplandijoje vokiečių pėstininkai ir kalnų šauliai, smingamųjų kovos lėktuvų remiami, užėmė vieną stipriai priešo laikomą sustiprintą aukštumą. Murmansko fronte kalnų šauliai sunaikino priešo kovos įrengimus. Vokiečių karo aviacija sėkmingai puolė aprūpinimo įrengimus ir laivų statyklas Murmanske bei didelę kariuomenės stovyklą į vakarus nuo Kolos įlankos.

Rytų fronto pietinis ruožas su didžiuoju Dono upės vingiu

Bolševikų karo aviacijos nuostoliai buvo vėl labai dideli. Nuo liepos 21 iki 31 d. ji neteko 815 lėktuvų, kai tuo tarpu vokiečių aviacija per tą patį laiką Rytų fronte neteko tik 61 savo lėktuvo. Rugpiūčio 2 d. bolševikų aviacija prarado 114 lėktuvų, žūnant tik 5 vokiečių lėktuvams.

Kova su anglų ir amerikiečių aprūpinimo laivininkyste praėjusį mėnesį buvo vedama su didžiausiomis pasekmėmis. Jūrų karo laivynas ir aviacija liepos mėnesį visuose pasaulio vandenyse nuskandino iš viso 815.900 brt. Be to, visa eilė priešo laivų sunkiai sužalota.

Oro kova prieš Didžiąją Britaniją paskutinę savaitę buvo vedama sustiprintomis pajėgomis. Bombarduota svarbūs kariniai taikiniai, ypatingai Birminghame, Norwitch, Hull, Midland salose bei įvairiuose mestuose pietinėje ir rytinėje Anglijos pakrantėje. Nuo liepos 23 d. iki rugpiūčio 2 d. numušta 248 britų lėktuvai, iš kurių 84 virš Viduržemio jūros ir Šiaurės Afrikoje. Per tą patį laikotarpį kovoje su Didžiąja Britanija netekta 78 savų lėktuvų.

Egipte padėtis nepasikeitusi. Labai didelį veiklumą parodėjo šioje srityje vokiečių karo aviacija. Vokiečių aviacija pakartotinai sėkmingai puolė Sueco uosto sritį, aerodromus į vakarus nuo Aleksandrijos ir prie Kairo bei aerodromų įrengimus Maltos saloja.

UŽSIENIO NAUJIENOS

— Paryžiuje įvyko didelis vokiečių rinktinių SS ginklų junginių paradas. Kaip kroatų „Hrvatski Narod" laikraštis pabrėžia, šis moderniausių ginklų ir geriausių pasaulyje karininkų paradas įtikinamai pavaizdavęs vokiečių kariuomenės kovingumą.

— Irano Suheilio ministerių kabinetas atsistatydino. Tai įvyko dėl sunkumų, kuriuos sudarė svetimos karinės jėgos. Visame krašte vieštarauja nerimas.

— Šveicarų tautinės šventės švankarėse Šveicarijos federalinis prezidentas Etteris per radijo paskytoje kalboje nurodė dėl karo sustiprėjusius sunkumus ir reikalą tvirčiau susijungti.

— Prie Europos pajūrio prededant Biarritzu ir baigiant Kirkenes, yra žimtai naujai, moderniškai įrengtų aerodromų.

— Naujasis turkų pasiuntinys Vokietijai Saffed Arikan atvyko į Berlyną. Prieš įvykdydamas iš Turkijos iš lankėsi pas vokiečių ambasadorių von Papena.

— Stalinas išleido atsišaukimą į reudonąją armiją, kuriuo įsakoma atstiprinkima tuojau sustabyti.

— Italijoje viena 46 metų amžiaus moteris pagimdė 22-trą kūdikį. Naujaginė pakrikštytas vardu Italia Germana Vittoria.

— Nuo rugpiūčio 3 d. visoje Šiaurės Amerikoje nebus parduodamas žibalas.

— Sovietų laikraščiai „Pravda", „Izvestija" ir kt. deda atsišaukimus į reudonąją armiją, kuriuose raginama ne per pėdą neleisti priešui užverčti tolyn, kovoti kol kvepuojama ir pan.

— Anglijos konservatorių klubų sąjungos pirmininkas Earl of Clamwilliam vienoje savo kalbose pareikalavo Anglijoje įvesti diktatūrą.

— 59-sis Dučės gimimo dienos proga Fiureris pasiuntė jam sveikinimo telegramą.

— Japonijos ministerio pirmininkas Tojo vieme naujiniame susirinkime Osakoje paaaikė kalbą, kurioje plačiai apėpžėjęs pasaulio padėtį ir išdėstė penkių punktų programą toliau stiprinti Japonų tautos karinei struktūrai.

— Per puolamuosius veiksmus, siekiant Dono, didvyrio mirtimi žuvo Riterio Kryžiumi apdovanotas pulkininkas dr. Herbert Muelleris.

— Bratislavoje buvo suskita visa eilė žydų, kurie slapstėsi su suklastotais krikšto liudijimais ir svetimais vardais.

— Japonų - anglų derybos dėl pasikeitimo diplomatais ir savo valstybių piliečiais sėkningai baigtos.

— Maskvoje surengtos likilimės paminėti 2 m. „savanoriškos" Pabaltijo tautų nutarimo prisijungti prie Sovietų Sąjungos proga, kuriose pareikštas įsitikinimas šias srities vėl „likiskyti". Tuo būdu Roosevelto bandymas pavaizduoti, kad bolševikai į Baltijos tautas jau neturį pretenzijų, greitai gavo galą.

— Sovietų ambasadorius Vašingtone Litvinovas — Finkelšteinas vel tarėsi su Rooseveltu.

— Italų lėktuvas „Savoia Marchetti" nuskrido į Tokio ir grįžo atgal, kad perduotų japonų tautai draugiškų italų tautos sveikinimus. Lėktuvas atlėko 26.000 km skridimo. Jį vairavo plk. ltn. Maxcatelli. Dučė grįžtančiuosius pasitiko ir pareiškė padėką už atliktą žygį.

— Čungkingo Kinijos pietinėse apygardose kilusi choleros epidemija.

Antrasis frontas dėmesio centre

ŽENEVA. New Yorko telegramų agentūra pranešė, kad Sovietų Sąjungos vyriausybė Jungtinių Valstybių ir Didžiosios Britanijos vyriausybėms šiuolai oficialų reikalavimą tuo tuojau atidaryti antrąjį frontą.

Karo Mokykla bolševizmo metais

(Tęsinys)

KARIŪNŲ II KURSO IŠLEIDIMAS

Antrame kariūnų kurse buvo likę po „valymo" tik 69 kariūnai. Mokslą jie turėjo baigti 1941 m. pavasarį. Tačiau, kai buvo formuojamas 29 šaulių teritorinis (lietuvių) korpas, tai korpui pritrūko artilerininkų karininkų. Korpo artilerijos viršininkas ir iškelė klausimą per korpo vadą, kad patogiausia būtų korpui artilerijos karininkų papildymą gauti iš Karo Mokyklos, pakeliant į karininko laipsnį II kurso kariūnus artilerininkus. Šiuo reikalu ir buvo spaudžiama į Rygoje esantį bolševikų apygardos štabą. Kada buvo pastebėta, kad pasiduoda, tuomet buvo paprašyta išleisti visą II-įjį kariūnų kursą, pakeliant į leitenanto laipsnį. Kariūnai jau buvo baigiami rengti, jie turėjo ne tik teoretinių, bet ir praktinių žinių, nes buvo jau atlikę stažą dalyse. Neišleidžiant juos susidaro keblumų mokykloje ir korpui grėsė pavojus gauti karininkus rusus. Todėl buvo dedamos visos galimos pastangos išleisti II kursą į dalis karininkais ir tuo sustiprinti lietuviškąjį korpo elementą. Klausimas nebuvo lengvas, nes priklausė nuo Maskvos. Maskvai sutikus, buvo paskirta egzaminų komisija, kuriai pirmininkvo gen. Zematis ir dalyvavo Vilniaus įguloe ir sovietų 3 korpo štabovai karininkai. Egzaminai įvyko tarp spalio 15 ir 20 dienų. Egzaminų programą surašė mūsų karininkai, pataisė rusai ir leido ją vykdyti. Tikrinant teoretines žinias, egzaminuodami rusai maža domėjosi, tik praktikos dalykuose domėjosi taktika ir šaudymu. Egzaminuojami turėjo atlikti du šaudymo pratimus iš šautuvų ir pistoletų. Šaudymo pratimų metu subėgo žiūrėti bevelk visi rusai. Kariūnai pasistengė, šaudė taikliai, ypač geras šaudė iš pistoletų. Grįžę iš šaudyklos, rusų karininkai nustebę klausinėjo mūsiškius:

— Kokie jūsų pistoletai, kad taip geras muša?

Sokurov'as net su ironija pasakė: „Stai į ką jie (suprask, lietuviai) spaudžia".

Po šio šaudymo rusai karininkai ir komisarai pradėjo grobstyti iš mokyklos sandėlio mūsų pistoletus, nes jie buvo lengvesni, graženni ir taikesni. Vieka, ją mačiusi, esą daro pistoletas.

Taktikos atžvilgiu, kaip išsireiškė rusų pulkininkas Lukin'as, egzaminų komisijos narys, rusai gavo toki vaizdą apie mūsiškius:

— „Vadovauti moka, vadovauja geral, bet vieninis kovotojo mokymas praeitas blogai".

Bendras egzaminų komisijos įvertinimas buvo „geral". Apie egzaminus buvo surašytas attinkamas protokolas.

Protokolas drauge su lydimuoju raštu, kuris buvo surašytas lietuviams nedalyvaujant, buvo pasiųstas į Rygos štabą. Lapkričio mėnesio pradžioje buvo gautas siaptas raštas apie kariūnų pakėlimą į jaun. leitenanto laipsnį ir paskirstymą į 29 šaulių korpą po dalis. Paketas ligai nebuvo atidarytas ir gulėjo spintoje. Buvo manoma, kad išleis per revoliucijos šventę — lapkričio 7 d., bet ne — atidėjo. Išleistuvės įvyko tik lapkričio 10 — 12 d. Vėliau paaiškėjo vėlinimo priežastis. NKVD rinko žinias ir ligai nedavė sutikimo. Norą egzaminus visi išlaikę, tečiau į jaun. leitenanto laipsnį pakėlė tik 64. 4 pakeliti į jaun. ltn. laipsnį ir paleisti atsargon, o viena paleistas į atsargą be jokio laipsnio kaip „Baudies priešas", netinkas tarnauti raudonojoje armijoje.

Ūkio skyrius pasistengė kaip galint geriau sprūpinti išleidžiamuosius. Buvo padaryta viskas, kas galima pagal sąlygas leido spėkos ir sąlygos.

Į išleistuvės, kurios įvyko lapkričio 10 — 12 d. Karo Mokykloje, Antakalnyje, atvyko V. Paleckis, generolas Jeriomenko ir daugybė komunistų partijos ir komsajumimo atstovų. Parado metu kalbėjo Jeriomenko, 3-čio sovietų korpo vadas. Daugiau kalbų buvo pasakyta per iškilmingumus pietus. Generolas Jeriomenko pasakė: „Lietuvei, jūs turite didžiuotis, kad esate savo senojoje sostinėje Vilniuje, kur jūsų galinga praeitis, kur jūsų senos tradicijos". Šį sakinį generolas Jeriomenko kartojo keletą kartų, nė vieno žodžio nepasakęs nei apie komunizmą, nei apie revoliuciją, nei apie gyrimą „plačiosios tėvynės" (taip lietuviai vadino Sovietų Sąjungos valstybę). Tačiau kada dėstė metą pradėjo kalbėti J. Paleckis (Lietuvos TSR Aukšč. Taryb. pr. pirmininkas.) ir Baltosios (Vilniaus komunistų partijos sekretorius), tai stebėtis reikėjo. Kad lietuviai stengėsi būti raudonesniais už senus rusus komunistus. Ją kalbos susidėjo vien iš pagyrų komunistų partijai, Leninui ir Stalinui.

Išleistuvių metu jokių incidentų nebuvo; antroji kariūnų dalyvavo tik išleistuvių parade. Išleidžiamieji tuojau išvažinėjo į kariuomenės dalis. Karo Mokykloje senosios mokyklos likę tik 2-ją kadro kuopa (I kurso 78 karininai) ir 53 kariūnai 3 kuopos, surinkti prie liaudies vyriausybės.

Rašo ats. pik. ltn. K. Ališauskas

Tuo laiku jau rinkosi rusai į formuojamą naują Vilniaus pėstinių kų mokyklą.

2-JI KADRO KUOPA

Antrąją kadro kuopa sudarė I kurso 78 kariūnai. Jie jau buvo baige I-įjį kursą ir turėjo būti perkelti į II-įjį kursą, tačiau Sokurov'as viršinin. Lietuvių skyse 3-ąją kadro kuopa buvo mokyklos pažiba, o Sokurov'o ir visų komisarų skyse ji buvo: „antisovietiškai, sabotažiniškai, žmiaui, kontrrevoliucionieriai" ir t. t. Visai mokyklos bolševikai baisiai nemėgo 2 kuopos. Kuopą vadai labai dažnai buvo keičiami. Paskutinuosiu kuopai vadovavo kpt. Miliauskas, būrio vadais buvo ltn. Kačergius, ltn. Jablonskis, ltn. Petrulis, ltn. Jelovickes ir ltn. Jonušas.

Visi kariūnai buvo baigę gimnazija, jauni, gražūs, stiprūs, susigalotė vyrai. Kaip lietuviai, susipratę ir atsparūs bolševikinėms sudrome. Iš jų tarpo tik vieną ar du pevyko bolševikams per priesvartą pritraukti prie šnipinėjimo darbo. Kiti kariūnai, tai žinodami, jų privengdavo, todėl žinių gavimas bolševikams buvo apsunkintas. Kad būtų sustiprintas kariūnų sekimas, buvo priimami iš dalies siskiečiau paleisti kariūnai ir skiriamų į 2-ją kuopą. Spionažo tikslu buvo priimtas ir 2-ją kadro kuopą buvęs kariūnas Kelbergas, tačiau vėliau pateko į bolševikų nemalonę ir už tarnybinius nusižengimus gavo sėdėti. Aplamai bolševikai špionažui užverbuodavo nusikaltimams palinkusį silpnos moralės elementą.

Tarpusavyje I kurso kariūnai buvo labai draugiški, pasitikėdavo vienas kitu, be to, buvo labai geri dainininkai. Visuomet buvo linksmi. Lietuviška daina juos lydėdavo kiekviename žingsnyje. Turėjo savų, momentui pritaikytų dainų. Kariūnas Veverskis parašė dainą, o kariūnas Balsys pritaikė gaidas. Tai buvo 2-os kadro kuopos maršas. Vieną šios dainos posmą prisimindę čia paduodu:

Gražiai šaus upelis,
Ošios maršas ūžtė,
Kol paleuks kas mūsų valią,
Kol palauk saus kokios kitokys.

ir t. t.

Šią dainą dainuodavo sutartinai ir labai gražiai. Be šios, dainuodavo ir daugiau patriotinių skambių dainų, sakysime:

VL. JOVAIŠAS

Graži Tu, Tėvyne šventa...

Graži, vai graži Tu, Tėvyne,
Žemele brangi, mylima.
Graži Tu žilbučių mėlynųjų,
Purienų sviaginm gelsvumo.

Graži Tu, žiedais kai nublykšti
Alyvų baltųjų, levą.
Graži Tu žydėjime vyšnių,
Žalnavime liepų, klevą.

Graži Tu žydrųjų padange
Ir duona piačiųjų lankų.
Graži Tu, kai veidą Tau dengia
Balti debesėliai pilkų.

Graži Tu upelnis ir upės,
Kalneliais, šilais, ežerais.
Graži Tu sniegnos jūsupsa,
Nuraudus žarom vakarais.

Graži Tu lakštučių giesmėlėj,
Matytų pilkų vyturiu,
Graži Tu, žvėrėlė kai lašas
Ir pievą, šlaitą, patvorių,

Šventa Tu medžiniais smūtkelėliais,
Kur rymo vieni prie kelių,
Šventa tujon kryžiais prie kelio,
Ošimais senų ąžuolų.

Šventa Tu dainom, padavimais,
Už laisvę prašeta kraujo...
Šventa Tu vėjelio dvelkimuos,
Šventa Tu tarp migių gėjų.

Šventa Tavo žypsnaiti saulė,
Šventa Tavo žemės spalva,
Šventi Tavo didvyrių kaulai,
Šventa Tu, brangi Lietuva!

Kariūnai ir kareiviai, spaudžiami dainuoti revoliucines dainas, sukūrė daug dainų ir pritaikė joms rusiškų dainų motyvus. Šiose dainose buvo pajuokiama sovietų kariuomenė, tvarka ir vadai. Tai buvo pasyvus lietuvių pasipriešinimas įvedamai Lietuvoje ir kariuomenėje bolševikų tvarkai. Drauge su pašiepiančio turinio buvo sukurta ir ritmtesnio turinio dainų ir joms pritaikyta net internacionalo motyvai.

Nuo kariūnų dainas pramoko dainuoti Karo Mokyklos kareiviai ir dalis 3 kuopos. I ir II kurso kariūnams iš mokyklos išvykus, lietuviškąjį dėpą dainomis palaikė Karo Mokyklos kareiviai ir 3 kuopos karininai, kurie buvo priimti į Karo Mokyklą jau prie liaudies vyriausybės. Lietuviškoji daina skambėjo nuolatos, per visus bolševizmo metus Lietuvoje. Juo daugiau bolševikai spausdavo, tuo garsiau skambėdavo lietuviškoji daina.

Kol mokyklėje buvo 2 kadro kuopa, Sokurov'as negalėdavo ramiai miegoti. Dar baisiau jam pasidarė, kada jis sužinojo, kad visas karininų rusų grasinimus atsakė: „Dabar mums nieko negalia..." Sokurov'as diena ir naktį taip ir vaikščiodavo [illegible] 1-ją ir 2-ją kariūnų kuopas. I kuopas eidavo tik mūsų karininkų lydimas. Vieną spalio mėnesio naktį Sokurov'as užsimanė patikrinti 1-ją ir 2-ją kariūnų kuopas (I ir II kurs.). Tikrino pagal savo įprastą eigesį, t. y. už nepriklausymą vidaus tarnybos statutų barė tuos, kurie jam po akimi paklijuoti. Jį lydėjo lietuvis karininkas, kurį jis išsikvietė iš namų naktį, ir kuopos budėtojas. Tai jiems už vis daugiausia ir kliuvo. Įdomu, kad tuo laiku, kai jis vaikščiojo po kuopas, mokyklos budėtojui ltn. Petruliui įsakė būtį laike prie vienos kuopos durų, o batalijono budėtojui, kitam karininkui, prie kitos kuopos durų. Pirmiausia užėjo į 1-ją kuopą (II kursas); statutinių nusikaltimų rado labai daug. Kliuvo kuopos budėtojui kariūnui Smieliauskui. Užėjęs į Lenino kampelį, paėmė nuo stalo lietuvių kalba leidžiamą laikraštį „Raudonarmietį" ir paklausė kuopos budėtoją.

— Skaitei šį laikraštį, kos sovietų tarybos nutarimas yra paskelbtas šiame laikraštyje?

Kariūnas atsakė:

— Ne, neskaičiau.

Tuomet Sokurov'as kreipėsi į antrąjį kariūną, greta stovintį tvarkinį. Šis taip pat atsakė:

— Ne, neskaičiau.

Iš jų veido ir akių buvo aiškiai matyti, kad juodu Sokurov'ui meluoja ir duoda suprasti, kad nenori bolševikinės spaudos skaityti. Sokurov'as toliau klausia:

— Kodėl neskaitei?

— Nieko įdomaus nėra, — atsako viena kariūnų.

— Kaip tai įdomaus nėra, — pradėjo šauktį Sokurov'as.

Tuomet kariūnas vertėjo pagalba paaiškino sakydamas:

— Nėra karinių žinių, o civilinės neįdomu. Rašo apie nacionalizacijas turto, o aš nei turto, nei krautuvių neturiu, todėl ir neįdomu.

Sokurov'as nutilo. Sienoje pamatė Stalino paveikslą ir paklausė kariūną:

— Kas čia per vienas, kokią jisai vietą užima?

— Nežinau, — atsakė viena kariūnų, e antrasis pasakė:

— Tur būt, koks ministerio.

ALOYZAS BARONAS

IŠ LAISKO JAI

Tu nežvelki į rytų šalelę,
Aš tikrai sugrįšiu pas tave.
Mus paglostys kaime pievos žalios,
Pakukuos gegulė mums kleve.

Tu regi, kaip vasara nuvysta —
Gėlės žiemą kvepia pradalgiuos.
O sulaukti, o dar mūs jaunystę
Vakare dvelkimai paliūliuos.

Vis dainuoji, kad žirgeliai brolių
Tik bahnelį tyme teparnė.
O ten mes rytų šalelę — toli
Už namus, tėvynę ir tave.

Mes kovojam ten toli su ryžtu,
Užu laisvę mūs šalies jaunos.
Tegu batai kruvino čekiste
Mūs šalies nemindys niekados.

Nežiūdėk, nežvelk rytų šalelėn,
Aš vėl greit sugrįšiu pas tave.
Mus paglostys pievos, laisvos, žalio
Pakukuos gegulė mums kleve.

MŪSŲ DALINYS VYKSTA Į RYTUS

RAŠO „KARIO" BENDRADARBIS IŠ RYTŲ

„Batalionas ramiai! Pagarbą dešinėn!" Viršininkai atvyko mūsų atsisveikinti. Mūsų, išvykstančių į Rytus.

Viršininkai buvo ne vien tik uniformoti, buvę jų ir margai apsirengusių. Tie „viršininkai" dabar atvyko su gėlėmis, su dovanomis... Atsisveikinimas baigtas, nusitofotografuota, atsibučiuota... Traukinys judė į vietą, iš kurios jis turės išvykti tiglrin kelionėn. Žiūrim — dar vyrai ir moterys prie traukinio atstrado: iš viso didelio būrio jos trys sugebėjo prailsti pro ilgas vagonų eiles. Jos dar nespėjusios visų atsisveikinti...

Po kelių minučių nuaidi trimitas „sėst!" Per gražų veidelį nurieda ašarik. Balta rankutė energingai moja: iš kaktuvio vagono beni trys vyrai kartu šaukia: „sudiev, Onute!" Budėtojo rankoj pakyla žalias skydas ir — „sudiev, senutės lietuvaitės, sudiev, Gedimino miestel"

Kitos dienos rytą ligšilau stovime vienoje stotyje. Pagaliau privažiuojame didelio miesto V. priemiestį. Mūsų traukinio į stotį neįsileidžia. Pavažiuojam piešiu — laukiam. Pavalgom vakarienę — laukiam. O čia tų laukiančių — beni keli traukiniai.

Siandien Šeštinės. Pro vagono langus bėga žaumi miškeliai, pastkeidami su kaimais, kurių maži namukai atrodo nepropercingai: stenos persuoktos, stogai perdengi. Po ilgo tų stovėstamo į stotį Z. Tai vasi neuja ar bent iš mažytės stotelės padaryta didelė margine stotis. Jos tarbulinimo darbai ir dabar tebevykstas. Dirbe kelі šimtai darbininkų.

Ilgai laukę, jau seulei nusileidus, pavažiuojame „dar šimtą metrų" — taip mes įprotome vadinti trumpą kelio gal, kuri pavažiavus vėl reikia laukti — ir atsidursime tiesa senoja, atseit, keleivine Z. Čia atstranda keli italai.

— Italiano? — užklausiu kaip bemokėdamas. Patvirtina ir klausia, kas mes.

— Lituano, — stengiuos išaiškinti. Italai nudžiunga, kaip senus draugus sutikę. Prasideda kalba. Prieina dar keli mūsų karininkai. Vienas jų supranta itaališkai. Italas prašo išaiškeisti lietuviškų pinigų. Vienas mūsų vyras, pesirodo, turi penkis popierinius litus. Italas paėmęs vertė piniga, skaito „Lietuvos Bankas" ir linksmai tvirtina, kad tai skamba visai itaališkai. Kitas pradžo domėtis mūsų laipsnių ženklais. Dar kiek pašikalbėję ir pirštais pestrodę, išaiškyrėm kaip gerieusi draugai.

Vakar po pietų atvykome į L. Pavaloare buvo pranešta, kad čia išsikraustume ir laikinai liksime. Tuoj po pusryčių pradėjome išsikraustl. Mūsų žinioje trys volciečių policijos maštinos. Šoferiai mandagūs ir darbėtiš vyrai. Jie nežiūri, er pietų ar pošiaro metas.

— Vešim, kol viską suvešim, — sako. Apie 14 val. išsikrovimas baigtas. Parvyksta į mūsų naująsias kazrnes. Balkone jau iškeltos linkmai plevėsuoja dvi vėliavos: raudona su hakenkreuzu ir pirmą kartą šiame miste lietuviška trispalvė.

Siandien šeštadienis. Po pietų išeiname miesto pažiūrėti.

Rytojaus dieną triese vykstame pas vieną poetą, kiliusią nuo Panevėžio. Kai jį vakar atsitiktinai suužnojo, kad L. L. atvyko lietuvai kariai, tuo atvyko pas mus pasikalbėti. Paliko adresą ir prašė būtinai užeiti, aplankyti. Nuvykom. Cia dar kartą tvirtinosi poeto žodžiai: „Tėvynė mellė nemari". Viskas tai poetai, ir lietuviai iš Lietuvos prieš šimtį metų, mėlė: ir pulkininko fotografija jos albume, ir mūsų atsirėmę popieroui „Karišti" pokelis, ir degtukų dėbrtė su stilizuotu Vytimi, ir saldainiai su užrašu „Vilnius."

L. miestas didelis, bet jaukus, netriukšmingas; net tramvajų varomiji garsai kažkaip derinasi į bendrą harmoniją. O koks čia uniformų margumas: vokiečiai, italai, rumunai, slovakai, kroatai, vengrai, latviai, net, žinoma, ir lietuviai. Viei sveikinasi, susėdę parkie er pole alaus bokalo kalbasi, kaip senos pažįstamos, ir, kas svarbiausia, susikalba, bičiuliais pasidaro. Vyrai, grįžę iš miesto, jau rodo nuotraukų su italais, slovakais... Užeinu į restoraną bokalo alaus išgerti. Prie mano staliukio prisėda dar du kariai. Kalbamės. Pasirodo, kad tai vengrų majoras ir leitenantas. Abu gerai kalba volečiškai. Mane iššaukė probėga keletas velandų. Vengrai mane klausinėja apie Lietuvą, jos istoriją, Vilnių.

Viena didžiausių L. miesto įdomybių — panorama, vaizduojanti Kościuškos ruošto sukilimo vienų kovinių momentą. Netoli miesto parko stovi epakritas, kokių 30 m aukščio statinys. Įeini į vidų, pasiekti laiptais, perskiai kaip Gedimino pilies bokšte, į viršų ir — staiga sustoji. Sustoji nustebintas. Prieš akis atsiveria šūbūtinių kautynių vaizdas su pulkų pulkais (vairiai apsirengusių karių, su pabūkių baterijomis, degančiais kaimais, stačiausiais skardžiais ir kilometrais nusitęsančiu kovos lauku. Ar čia pavelkisas? Na, ne! Kaip gi bus pavelkasa, jei, va, tvorą ir žalių gali ranka pasiekti erba tą nukritusią pušies skujelę atminimui pasimti. Žiūri, niekp negali visa tai suprasti ir predi galvoti apie kažkur girdėtas velodrožių sistemas, stiklinių prizmių kombinacijas ir dar „mendresinus" dalykus. Tik paskui, kai labai gerai įžiūri, „strandi šaknį". Žiūrovas kažkiet stovja kaineę. Nuo jo i viesa gnes spėink per kokius 5—6 m vietovė žemėja. Ji čia padryta netūrali: žemės paviršius, kriūnai, stagarai, tvoros, medžiai. Toliau aplink naty prasideda pavelkises. Kur pasibaigia natūrali padryta vietovė ir kur prasideda pavelkises, atskirti labai sunku, o iš karto visai negalima: to pelies daržo dalis yra natūralei padaryta, o kita dalis dirbtina, pvz., akėčios, sulaužytas veižmas. Netūroje esančios vietovės ir dalkių spetvos visai suderintos su pavelkisu, iš viršaus pritiskytas speciašus apvielietmas — ir štai pulkiausias kūrinys — panorama. I panoramą leidžiami tik kariai, bet lankytojų čia visada labai daug. Perskaitęs graižai i rėmus įdėtą spesaudytą pasikėkinimą sutinai, kad panorama baigta sminti 1894 m. Ją gamino keletas dailininkų. Vien tik techninis pieišimo darbas truko 10 mėnesių. Pavelkisas turi apie 20 m aukščio ir apie 80 m ilgio.

Pro vagono langą tolsta graižusis L miestas. Jau laukai. Staiga pamatau neiprastą vaizdą: vieną arkiį su pilnu eptarnauja du žmonės: viness arkiį veda, kiras valdo paėj žvenkį. Pas mus taip tik bulves stariojo ar su jaunu arkiiu pirmą antrą vagą išvaro. O čia ir antrojį ir trečįjį vietoj vaizdas kartojasi. Pagal viess sunaenus eilinio logiką žšeina, kad pas mus arkiiui protingesni: duodasi viono žmogaus valdomi. Vykstant toliau, vaizdas keičiasi der i dėmesnę pusę: lukai apdirbami vien tik arkiiu, o dalies stiebiniožnių ir arkiiu pareigos. Viness žmogus erba jų grupę, dažniausiai moterys, traukia plūgą, o paskui eines vedo jį.

Laukai marguoja kaimais su bažantiško tipo bažnyčiomis ar cerkvėmis. Ant jų kryžių nėbėra, o gal ir jos pačios tik bažnyčios tikrę bet; viduje gal koks kolchoz teatras er grūdų sandėlis įrengtas.

Vienoje stotyje sutinkame lietuvį drūtį. Jis prie lenkų valdžios gyvenęs Druskininkuose su Nansene pasu. Lenkai, valydami nuo kitatautų pasienį, „išvalė" ir mūsų drūtį. Atsidūrė žmogelis čia ir tarnauja šeiminiku. Lebai džiaugiasi mos papnęs ir niekaip negali sau atrasti, bet lankytojų čia visada lebai daug. Perskaitęs graižai i rėmus įdėtą spesaudytą pasikėkinimą sutinai, kad panorama baigta sminti 1894 m. Ją gamino keletas dailininkų. Vien tik techninis pieišimo darbas truko 10 mėnesių. Pavelkisas turi apie 20 m aukščio ir apie 80 m ilgio.

Pro vagono langą tolsta graižusis L miestas. Jau laukai. Staiga pamatau neiprastą vaizdą: vieną arkiį su plūgu eptarnauja du žmonės: viness arkiį veda, kiras valdo paėj žvenkį. Pas mus taip tik bulves stariojo ar su jaunu arkiiu pirmą antrą vagą išvaro. O čia ir antrojį ir trečįjį vietoj vaizdas kartojasi. Pagal viess sunaenus eilinio logiką žšeina, kad pas mus arkiiui protingesni: duodasi viono žmogaus valdomi. Vykstant toliau, vaizdas keičiasi der i dėmesnę pusę: lukai apdirbami vien tik arkiiu, o dalies stiebiniožnių ir arkiiu pareigos. Viness žmogus erba jų grupę, dažniausiai moterys, traukia plūgą, o paskui eines vedo jį.

Laukai marguoja kaimais su bažantiško tipo bažnyčiomis ar cerkvėmis. Ant jų kryžių nėbėra, o gal ir jos pačios tik bažnyčios tikrę bet; viduje gal koks kolchoz teatras er grūdų sandėlis įrengtas.

Vienoje stotyje sutinkame lietuvį drūtį. Jis prie lenkų valdžios gyvenęs Druskininkuose su Nansene pasu. Lenkai, valydami nuo kitatautų pasienį, „išvalė" ir mūsų drūtį. Atsidūrė žmogelis čia ir tarnauja šeiminiku. Lebai džiaugiasi mos papnęs ir niekaip negali sau at-

(Nukelta 4 pusl.)

„SUNKUS NUSIKALTIMAS"

Bolševikams okupavus Lietuvą, buvo uždrausta visa tai, kas nekomunistiška arba neraudona. Net ne nos lietuviškosios tiaudies, patriotinės dainos. Lietuvos himnas, vėliava ir istorinial lietuviškė šenkiai, viskas buvo laikoma kontrrevoliucija. Bolševikų šnipai sekė kiekvieną, kuris tik uždainuodavo lietuviškų dainų, o nuodėmė Dieve, kieno nors nubraižtavo Gedimino stulpus ar Vytėo kryžių. Su tokiu ligu ceremonijų nedarydavo. Šal byla prie viena tokį „sunkų nusikaltėjį", kuris nusikalto tik todėl, kad mylėjo vėsa tai, kas lietuviška, ir norėjo tikti lietuviu:

„Tvirtinu"

Valst. Saugumo majoras
(Babič)
„ „ lapkričio mėn. 1940 m.

Vertimas iš rusiškos:
Areštų sankcionuoju:
PribOVO Kar. Prokuroras
pas.
5 d. lapkričio mėn. 1940 m.

NUTARIMAS
(areštuoti)

Aš, 29. SK NKVD Op. Sk vyr. operatinis Igaliotinis Lopajev, peržiūrėjęs gautą 29.SK NKVD Op. Skyriuje medžiagą apie nusikalstamą kontrrevoliucinį veikimą 615. AP 3. divizione, 6. baterijos jaun. vado Naudžiūno Alfonso, Liongino s., gimusio 1917 m., kilusio iš Gaižakčių kaimo, Linkuvos val., Šiaulių aps., iš ūkininkų, tėvas turi 30 ha žemės, baigusio žemesnįjį mokslą, bepartyvio, neteisto, nevedusio, kariuomenėje tarnaujančio nuo 1.V. 1939 m.

RADAU:

A. L. Naudžiūnas, esantis aktyvioj 29.SK 615. KAP tarnyboj, jaun. vado pareigose, yra aktyvus 26.IX. 40 m. kontrrevoliucinio išėjokimo dalyvis tarp tarnaujančių 615. KAP, vado dienoraštį su kontrrevoliuciniais užrašais, kartu giriančiais fašistinę santvarką. Mūsų paimtame jo dienoraštyje yra tokio pobūdžio kontrrevoliuciniu užrašu:

Kai tik virėlia išėjo, tuoj pat vienbaisiai pasigirdo himno žodžiai, uždėdęs jaunuolių širdys, tyg šais žodžiais jie norėtų sakyti nesąs Lietuva. Man nieko nemanant pasigirdo žodžiai: išeti laukan. — Visi išsiverčė pro duris ir iš karto suėsinavo keletą dainą".

Ir toliau:

„Iš kaškur pasirodė nepažįstamas virėlis ir jis norėjo sulinkyti užsidėjęsių jaunuolių smarkumą. Vienu akimirkamiu jis krito žemėn ir daugiau nieko.. Iš grupės išėjo ir šūkteląjo: „Nerėkia mums Stalino" ir kažkas metė į jo portretą ekmenį. Sukambėjo stiklai ir portreto neliko".

Toliau:

„Pradėjo reikalauti eitį į Gedimino kalną, nuimti ten raudoną vėliavą, ir tuoj pat virš rikuotės pastrodė trispalvė vėliava... ir vietoj S.,. portreto, iko trispalvė vėliava".

Be to, apklausinėjamas Naudžiūnas prisipažino, kad kitų kovotojų aktyvaidžoje vedė priešsovietinę agitaciją ir viešai pareiškė savo pasitenkinimą sovietų valdžia. Todėl turėdamas tai galvoje

NUTARIAU:

Naudžiūną Alfonsą, Liongino s., gyvenantį 29. SK, 615. AP, Vilniuje, iškrėsti ir areštuoti.

29.SK NKVD Op. Sk. Operat. Igaliotinis Lopajev

„Sutinku"
Antspaudas"
29.SK NKVD Op. Sk. V.kas
Pulkininkas Bartašinas

Tuo būdu j. pak. Naudžiūnas „didelis kontrrevoliucionierius", bovo suimtas, iškrėstas ir uždarytas į kalėjimą. Tolimu seka Naudžiūno nusikaltimą. Kaip NKVD kvočia, daug kam yra žinoma.

„KVOTOS PROTOKOLAS

Vilnius, 1940 m. lapkričio mėn. 4 d. Aš, 29. SK OO NKVD oper. igaliotinis Girdvainis Juozas kvočiau 615 art. pulko II diviziono 6 baterijos jaun. puskarininkį Naudžiūną Alfonsą,.. ... ...

1. Klausimas. Iš kur jūs gavote kontrrevoliucines dainas, kurios suvaikytos jūsų sąšuvinyje ir užrašų knygoje?

Atsakymas. Iš draugų. „Pasunkėjo karo dienos" nustraiūsi iš eil. Dikšaičio Antano sąšuvinio. Tą dainą jis su draugais dažnai dainuo. ja baterijos kareivinėse. Tekp pat iš eil. Dikšaičio nustraiūsi ir dainą „Laisvėje gimę — vergais nebūsime", „Jėmok gerai kariauti, nes prelatmėjus teks vergauti" ir kitas. Ketureili „Atminčiai" gavau iš gr. Gedmino Antano. „Laisvę mėnint" nustraiūsi iš eil. Česnevičiaus Juozo, „Tu rusai lietuvius tatp spaudė" — iš gr. Gedmino Antano, „Sostinė" (Ten liūkės bokšte Vytį, muma kraunasi ugnies. Laisvės himnas užgiedosim, ...) — iš gr. Mažeikės, iš eil. Česnevičiaus Juozo, „Laisvės troškimas" — iš gr. Gedmino Antano.

2. Klausimas. Kodėl jūs piešėte savo užrašų knygoje šaulių kryžių, vytį ir Gedimino kalną ir kitus savo bovusius fašistinės Lietuvos ženklus ir simbolius?

Atsakymas. Pradėjau karo tarnybą Nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje, Nepriklausomos Lietuvos santvarka man patiko ir todėl norėdamas turėti atminimų, koks mūsų valstybės ženklas, ir norėdamas kaip prisimintį tarnybos laiką senojoj kariuomenėje, piešiau savo užrašų knygoje tvirtus tautinius ženklus. ... ...

Iš depo atėjo į baterįją eil. Žinkevičius, kuris atsinešė daug likarpų iš „Kario", „Trimito" ir kitų laikraščių. Tų likarpų nemazai jis išdalijo baterijos kareivinėjoms. Paėmė jų ir aš. Iš tų likarpų ir pradėjau sau kopijuoti senus lietuviškus ženklus.

3. Klausimas. ...Papasakokite, kokie kovotojai sudaro tą dainininkų grupę ir kokias dainas daugiausia dainuoja.

Atsakymas... Dažniausiai dainuoja senus lietuviškas kareivinėjoms tiktinio dainas, Prisimenu „Sostinė" (Marš i sosta Gedimino), „Laisvės troškimas" (Nors tvyrėje paukosim, bet mes laisvę atvaduosim), „Tie rusai lietuvius taip spaudė", „Pasunkėjo karo dienos" ir kitas. Dažnai dainuoju ir aš su kitais.

4. Klausimas. Kam esi davęs skaityti savo kontrrevoliucinio turinio dainų užrašus ir iš ko pats esi skolinęs?

. . . . . .

5. Klausimas. Kodėl jūs esate nepatenkinti dabartine santvarka?

Atsakymas. Svarbiausia, kad esame perdaug apkrauti darbais. Iš pradžių buvo labai blogas maistas. O dabar žiūrėkit viei! piešia, maisai duoda polišo, labai vėlai patikrinimas. Atvykus į Vilnių ligai nekeitė baltinių. Neturime prausykių ir kūrenyno, tai tenka eiti į Neri. Tos visos priežastys ir sukėlė mūsų nepasitenkinimą sovietų santvarka. Todėl ir kilo mūsų demonstracija, vykusi 1940.IX.26., kuria aš esi aprašęs savo užrašų sąšuvinyje.

. . . . . .

8. Klausimas. Jūs įgraižėte savo užrašų sąšuvinyje kontrrevoliucinį sąmyšį, įvykusį pulke 1940 m. IX. 26, Papasakokit, kas organizavo ir vadovavo minėtam kontrrevoliuciniam sąmyšiui.

Atsakymas. Aš dalyvavau tik giedant kontrrevoliucinį himną, einant į kiemą ir kieną, kur demonstravo (vairūs kontrrevoliucines dainas. Paskui žmonės pasidalijo į du būrius; mes grįžome į kareivines, o kita dalis — lyrkius aprėdė. Šiau iš demonstracijos dalyvavusių karių: eil. Gulbino Apolinaro, eil. Kvedžio Izidoriaus, eil. Dikšaičio ir kitų nepažįstamų kareivių, kurie dažnai ateina pas Dikšaitį, pasakojimų. Minėtas ulonas, tarp kitko, man pasakė, kad jis turėjęs tautinę vėliavą, kuria norėjęs nešti į Gedimino kalną. Kas organizavo ir vadovavo demonstracijai nežinau ir nieko nepažįstamo, nes buvo tamsu.

9. Klausimas. Ką jūs turite daugiau pasakyti?

Atsakymas. Nieko ypatingo. Kaltų prisipažįstu, kad klausinėjau eil. dant kontrrevoliucinį himną ir darant, bet iš mūsų su demonstranties tiešęs nebuvau. Taip pat kaltų prisipažįstu, kad dalyvavau kontrrevoliucinėose pasikalbėjimuose, nukreptuose prieš Sovietų santvarką Lietuvoje, kad buvau nepatenkintas dabartiniu kariuomenės ir tarnybos sutvarkymu ir tą savo nepasitenkinimą viešai reikšdavau draugų tarpe. Be to, žinau darę nusikalstamą darbą, rašydamas (vairius kontrrevoliucines dainas ir įmdamas jas iš draugų.

Kvota surašyta iš mano žodžių teisingai ir man skaityta.

J. pak. Naudžiūnas".

Norint paremti kaltinimus, reikia kokių nors parsidevėlių liudytojų, kurie nieko netrūkta. Vienas tokių, žinoma, turėtų būti žydas, tačiau šiuo kartu vietoje žydo atsirado rusų tautybės.

„KVOTOS PROTOKOLAS

Vilnius, 1940 m. lapkričio mėn. 25 d.

Aš, OO NKVD 29. SK Oper. igl. Girdvainis Juozas tuikiausiau 615 korp. art. pulko II diviziono 6 baterijos eil. Krivogūzovą Petrą, gim. Petro, gimusį 1916 m. gegužės mėn. 15 d. dabart. Sovietų Sąjungoje, Ufos mieste, rusų tautybės, kilusį iš 12 ha žėkio ... ...

. . . . . .

2. Klausimas. Ką jūs žinote apie jo kontrrevoliucinę veiklą?

Atsakymas. Ryšių su juo neturiu, tik iš šalies esu pastebėjęs, kad kuomet jį išrinko 6 baterijos siemnio laikraščio redakcijos nariu, jis pasakė, kad nerašys, nes neturi ko rašyti. Bendrai, jis, nors žodžiais ir nieko nesakė, bet buvo nepatenkintas sovietų santvarka. Draugavo su eil. Baranauskiu, eil. Repečka ir kit, kurie yra nepatenkinti sovietų santvarka.

3. Klausimas. Ką jūs turėtumėt ypatingo papasakoti?

Atsakymas. Papasakoti galiu tik tai, kad tą vakarą, kada 15 Naudžiūno buvo atimti sąšuvinial, išėjus komisarui ir politrukui, eil. Naudžiūnas viešai girdint pasakė: „Rėkėjo užgesinti elektrą ir duoti kalį", J. pak. Naudžiūnas nusijuokė ir pasakė: „Tai niekai; tik man galią sąšuvinį. Ten buvo vlasčių pešinių ir tiek daug prirašinėta". Vakare einant gulti, eil. Repečka Baranauskio žodžiais yėl pasakė, kad reikėjo duoti kalį komisarui ir politrukui. Pritarimo iš kovotojų pušės nebuvo, o eil. Gulbinas Apolinaras pasakė, kad tai neprotinga ir neapgalvota kalba.

Kvota surašyta iš mano žodžių teisingai ir man skaityta.

Krivogūzovas

Kvočiau OO NKVD 29. SK oper. igl. Girdvainis"

Šiai „kvotai" vienas liudijimas norėjo galutinai įrodyti, koks nusikalėlis pagautas:

„J. pak. Naudžiūnas Alfonsas yra mano bažiašamas nuo jo tarnybos kariuomenėje pradžios — 1939 m. gegužės mėn. pradžios. Ankstyvesne santvarka buvo patenkintas; dabar, kiek pastebėjau, sovietų santvarka nepatenkintas. Savo nepasitenkinimą dabartine santvarka reiškęs pavaldžiai, kareivinėjame naudojęs formoje. Kartu su kareivių grupe j. pak. Naudžiūnas vakarais mėgsta dainuoti kontrrevoliucines dainas. Artimai draugauja su j. pak. Remeikiu Stepu, Dikšaičiu Antanu ir Baranauskiu Juozu.

Pak. Vičinauskas"

1940 m. XI. 3 d.

Atrodo, kad tai yra vienas epizodų Bestiyų karių sukilimo, įvykusio 1940 m. rugsėjo 26 d. Šnipėkėse, artilerijos kareivinėse. To sukilimo dalyviai ir liudytojai sakėsi duoti daugiau žinių „Kariui", nes tai yra lykšis, liudijantis, kaip lietuviai „su noru" tarnavo raudonojoj armijoj.

L. S. S.

MŪSŲ DALINYS VYKSTA Į RYTUS

(Atkelta iš 3 pusl.)

leisti, kad nežinodamas praleido eskadrai pro šalį vykusį lietuvių bataliorą. Vakare įvažiuojame į T.

Šiandie Sekminės. Kučiūnai mūsų važiuojančius namelius gražiai puošia beržų šakos. Priešpiet atsidurianme Z. Netoli stoties dvi moterėlės jaučiasi arie. Pradedame kalbėtis.

— Ukrainos kaimai tikrai gražiai atrodo: krėstinėjai namukai, baltai nubalinti, vienas kitas kaime ir ne šiaudų stogu.

— Ne taip yra, kai jūs iš karto atrodo, — atsakė Ukrainos laukų artoja. — Čia prie geležinkelio gyvenę žmonės turėjo verčiau nevalgę būti, bet namukus iš paskutiniosios priižiūrėti. Kas jų nustatytu terminu neperbaltindavo, būdavo meste išmetamas, o į jo vietą sodinamas kitas. Jei tamsta pasižiūrėtum už geležinkelio toliau, pamatytum, kaip iš tikrųjų čia žmonės gyveno ir kokie „gražūs" mūsų turtingosios Ukrainos kaimai.

Vienoje stotyje laukiame ilgesnį laiką. Žiūriu — būrys mūsiškių ratu kažką apstoję kalbasi. Vėl koks nors geležinkelietis ar darbininkas atskoedamas „garbina teveį Stalina" ir jo sukurtą rojų, — pamaniau. Prieinu — kur tau! Vienos divizijos karys lietuvis savo įspūdžius pasakoja. Ir pažįstamų susiradęs: su vienu, iš čia esančių, leitenantu Alytaus gimnazijoj kartu mokęsis.

Pavažiavus gerą pusvalandį, prieš akis atsivėrė pulkiausias paveikslas. Mėtynų ežerų ežerėliu fone kyla žalių sodų salikės ir pusiasalėlai su baltais, kaip pienas, namukais. Už jų meisvoje tolumoje stūksо didžiulių kaminų siluetai. Įvažiuojame į pramonės sritį. Pasiekiame miestą D., pramonės centrą. Čia fabrikai prie geležinkelio linijos tęsiasi šimtais metrų. Visi jie susprogdinti, sudegintі. Vis tai naudonųjų, kaip čia juos žmonės vadina, darbas. Vieno fabriko didžiuliame kieme tebestovi kažkoriо „apaštalo" cementinė, kaip ir visur, stovyla. Taikaus būdo uknrainėčiai pasitenkino nusukę jai galvą, kurios vietoje tik geležinai virbai tebekyšo.

Važiuojant per Ukrainą labai daug matyti žmių žmonių stumiamų dviračių vežimėlių, vadinamųjų „bėdų". Į tokią „bėdą" susikrauna žmogus vaikus, įsideda patalynę, porą puodų ir rieškutes bulvių, pats įsikinko, žmoną pristato stumti iš užpakalio ir keliauja sau per „svietą" duonos ieškodamas. Ir taip važiuoja žmonės, dažniausiai po grynu dangumi miegodami, nuo dažno lietaus po negauesiais krūmokšniais slėpdamiesi. Ir tai dedasi turtingojoj Ukrainoj!

Atvykome į stotį P. Čia dvi kuopos turėjo išsikrauti ir likti. Apžiūrėjom stotį, pasikalbėjom su ukrainėčiais, žvilgterėjom į mergaites ir nutarėm, kad „pasilikti galima". Deja, mūsų nutarimas nebuvo įvykdytas — visi išvykome toliau.

Pavakarais šustojame stotyje J. Ji visai netoli nuo miesto S. Priei 21 val. išgirdau rusiško bomboneišo nutrūkstantį urzgimą. Aplinkui pradėjo švysčioti raketos ir bumbėsti tylūs sprogimai. Išmetęs savo porcinją, bolševikas nuskrido. Naktį vėl vienas pristatė. Netoliesu išmetė tris bombas, kurių viena „mulonai telkėsi" prikeitį tamane iš miesto. Visu savo „švelnumu" ji pasiekė žemę per kelias delimtis metrų nuo vagono.

Miestely Ch. įsikalbu su vienu ukrainėčiu. Jis tarnauja ukrainėčių milicijoj. Papasakoja žmogelis ilgą ir griaudžią savo šeimos tragediją: nė vieno nario šeimoje nėra, kurie nebūtų buvę baustas štrėmimu ar kalėjimu už tariamą kontrrevoliucją. Motina ir brolis kalėjime ir mirę. Po geros valandos žmogus pasidarė visai atviras, pradėjo epgalėstauti, kad dar nevisi jo tautiečiai yra sąmoningi, ryžtingi.

Iš viso pasikalbėjimo matyti, kad ukrainėčiai jaučia savo tautos tragediją, nori tai tautai padėti, bet niekaip negali: nėra vadų, juos likvidavo bolševikų teroras.

Grįžtame į nakvynės vietą. Salia, kitame pastate gyvena italai. Vakaras rinktinis, mėnuo — rėžio dūmo. Viršui urzgia sunkiai pakrauti bombonešiai, orizonte švysčioja švaistiasparės raketos, kažkur dunksi bombų sprogimai. Puikus tenoras aidi per miestelį — italų sargybinis prisimena ją: „O sole mio!"

Jau žygiuojame, nebe vežiuojame toliau į Rytus. Po pietų pasiekiame dienos tikslą. Mus sutinka labai mandagūs ir rūpestingi vokiečių pareigūnai. Išsiruošiame nakvynei. Paukarais kariams išduodama vasarinė danga, nes su žiemine čia jau karšta. Miestely didžiulė elektros stotis. Nuo jos į visus keturius vėjus per laukus žygiuoja elektros laidų medžiai ir geležinai stulpai ir bokšteliai. Ir elektros stotį ir užtwanką prie jos atsitraukdami bolševikai susprogdino. Darbšti vokiečio ranka vėl viską taip aptvarkė, kad ir pylime skylės nebėra, ir stotis vėl dirba. Miestelis išplaunotas nebėsgal, tik vyldymas — bolševikinis. Vadinas, ir čia tas pats: bolševikai mokėjo plamuoti, tik ne vykdyti. Yra keletas didesnių valdinių namų, kurioose, be elektros, buvo ir vandentiekis ir kanalizacija. Namai su balkonais, priešais sodai. Iš aprašymo atrodo visai „kulturno". Iš tikrųjų taip nėra. Visur, pradedant žmonių apdaru, jų elgsena ir baigiant plastinėmis figūromis miesto parke ir minėtais namais, jaučiama tai, apie ką reikėtų daug kalbėti, tačiau trumpai galima išreikšti šiais žodžiais: neskoninga, nejaukiu, neužbaigta.

Šiandie — antra žygio diena. 43 km! Lietus „taiso" nuotaiką, bet nieko nepadarysi — palapinę ant pečių, ir žengte marš! Mus sutinkantieji ir praleidžiantieji atsidėję, net mašinas pristabydytami žiūri. Pralenkia lengva mašina, sustoja; vienas vokietis, pribėges prie kuopos, eina šalia, kitas fotografuoja. Lietus ir vėjas tarpusavy kariauja, kovos lauku pasirinkę mano dešinįjį šoną ir pečius; jie kartkartėmis ir persišampa ligi gyvo kaulo ir vėl išdžiūsta. Kelias vietomis kaip tirštu kilijum pateptas: kojos limpa, atitraukti negalima. Kur to „kiljaus" mažiau, jis skystesnis, ir labai reikia balansuoti, kad nepatiestum lietuviško kūno į Ukrainos juodžemio buzą.

Naujoj vietoj visa naktį saldžiai miegojom. Rytą keltis švilpuoko nereikėjo: lygiai penktą valandą du stipročki sprogimai visus pastatė ant kojų. Atskrido „ruskelis", išmetė porą bombų „našara" ir vėl nukūrė, „Flak'o" sviedinių palydėtas. Bombos nukrito už miestelio, nepadaydamos jokios žalos. Jau keletą metesių čia žigyvenę vokiečiai, kalbėdami apie rytinį bombardavimą, juokiasi:

— Taip, taip, tai budįs bombonešis. Jis atskrenda kasdien, bet nėra piktas.

Saulė rieda dangumi. Visame orizonte kyla akmens angių kasyklų piramidės. Užsikoėdamas pokšt malūno motoras; jam iš tolo akompanuoja frontas. Iš lauko virtuvės stačiai į viršų kyla dūmų kaspinai.

J. Itn. Gradinskas

NORINTIEMS GAUTI ATSKIRŲ „KARIO" NUMERIŲ

VISIEMS, norintiems gauti prajėusius „Kario" numerius, pranešame, kad Nr. 2 ir 7 jau nebeturime. Kitus numerius siunčiame tik gavę už juos pinigus — po 10 Rpf už kiekvieną egz. (galima ir pašto ženklais).

IŠ KARIŲ ANKETŲ

Kursantas Valerijonas Januševičius, buv. Vilniaus pėstininkų mokyklos, rašo: Atsipalaidavau iš raudonosios armijos 1941 m. birželio 25 d., kautynių metu už Smurgainių (apie 30 km į rytus Molodečno link, prie vieno bažnytkaimio). Ties ta vieta mūsų mokykla buvo vokiečių apsupta (Kursantai buvo vežami sunkvežimiais). Kadangi vokiečiai pasirodė iš priešais, tai mašinos apsigręžė ir norėjo pralįsti vakarų link, bet ir čia, pavažiavus apie 300 — 400 metrų, pasitiko vokiečių ugnis. Tuomet mokyklą išėskladė į visas puses.

Aš tuomet važiavau ambulatorinėje mašinoje. Išgirdus primousius šūvius, mašina sustojo. Aš iš jos tuojau iššokau ir drauge su kitais pasileidau bėgti į mišką. Pabėgęs apie 300 m nuo kelio, atsiguliau už vieno mažo skrundžėyno. Mačiau, kaip politrukai šaudė į bėgančius lietuvius kursantus. Kai kurie mokyklos vadai šaukė kursantus į ataką, bet taikėjo vokiečių ugnis išblaškė ir likusius.

Po kautynių galvojau, kad jau esu laisvas nuo rusų ir laukiau vakaro bėgti. Po kokių pora valandų išgirdau kažką atetinant. Pasižiūrėjęs pamačiau 7 kuopos lietuvį kursantą M. Tuojau su juo susitarėme drauge grįžti į Vilnių. Jis kiko gulėti mano vietoje, o aš, apsidaręs ir nieko įtartino nepastebėjęs, nuėjau į kautynių vietą atsinešti iš mašinų milines sau ir jam.

Kautynių lauku eidamas užtikau lietuvių uniforma gulintį nukautą karį. Iš laipsnio ženklų matyti, kad puskarininkis. Norėdamas patirti jo asmenybę, atsegiau vieną jo kišenių, kuriame radau tris laiškus ir kalendorėlį. Kalendorėlyje buvo įrašyta po pavarde ir vardas. Tai buvo Kazys Sinkevičius. Toliau ant kelio prie mašinų stovėjo 4 — 5 civiliai žmonės. Artėdamas prie jų, dar užtikau sunkiai sužeistą pirmojo bataliono kursantą viršilą. Priėjęs prie ambulatorinės mašinos, kur buvo mūsų milinės, mašinos priešakyje radau sunkiai sužeistą moykklos gen. št. kpt. J. Valiulį, kuris jau nebeturėjo visos sąmonės. Jis sakėsi, kad sužeistas į ranką ir koją. Dviem čia pat rastom motertim daviau binto, kad jos perišitų kapitono žaizdas, o pats, paėsėmęs milines, nuėjau grįžti į mišką pas ten pasilikusį kursantą M. Bet tuo tarpu išėjo kitaip.

Man beimant milines, staiga iš bažnytkaimio atvažiavo viena bolševikų mašina, kurioj sėdėjo 3 sveiki pirmojo bataliono kursantai ir vienas sužeistas. Ši mašina paėmė kpt. Valiulį ir priverte mane sėsti. Nuvažiavome Minsko link. Už keliolikos kilometrų radome rusų tanką be įgulos. Netoli jo prie kelio stovėjo vienkiemis. Mūsų mašina sustojo pasiteirauti vienkiemyje apie vokiečius. Kokių žinių rusai gavo — nesupratau, nes jie tarp savęs pradėjo rusiškai bartis ir kėsinosi vienas kitą nušauti. Pasinaudojęs proga nuo mašinos pabėgau. Taip pat pabėgo dar du kariai: vienas lietuvis kursantas ir rusas kareivis. prie kurių ir aš prisidėjau. Paėję apie 1 km nuo mašinos, užėjome į vieną vienkiemį nakvynės paprašyti. Pernakvojome daržinėje. Rytą atsikėlę atsi[illegible]ėme nuo rusų kareivio ir [illegible]ntu lietuviu patraukėm [illegible] karus namų link. Eidami apie 20 — 30 km nesutikome jokių karinių dalinių. Pagaliau viename kaime pasikeitėme drabužius ir apsirengėme civiliškai. Grįždami atgal vengėme didesnių kaimų, nakvodavome rugiuose.

Eil. Kazys Petkevičius, buvęs Vilniaus pėstininkų mokyklos šoferis, rašo, kad „Kario" Nr. 28 (1137) „Iš karių anketų" skyriuje kursantas Bronius Ivanauskas mini, jog girdėjęs iš kitų, esą, šuvęs mokyklos šoferis Petkevičius. Eil. Kazys Petkevičius šią žinią atšaukia, nes jis yra gyvas ir laimingai atsipalaidavęs iš raudonosios armijos eilių.

Apie savo atsipalaidavimą iš raudonosios armijos eil. Petkevičius rašo:

Išvažiavus mokyklai į Švenčionėlių poligoną, buvau priskirtas prie likusiojo Vilniuje rajono komendanto ruso. Karui prasidėjus gavau grieztą įsakymą, kad mašina būtų paruošta važiavimui ir nuo jos niekur nesitraukčiau. Pirmąją karo dieną Vilniuje buvo mobilizuota įvairiausių mašinų,

(Nukelta į 5 pusl.)

JUOZAS ŽUKAUSKAS

Prasiskiria debesys

4)

Povilas su Alina iš karto pažino Pleikienės balsą.

— Povilai! Viešpatie! Juk čia tu rusai žmones pradeda vežti!

Tuo pačiu momentu ir Povilas susigaudo, kas dedasi.

— Alinut, tu bėk namo ir perspėk namiškius, kad kuo skubiausiai slėptųsi. Pasiimkit reikalingiausius daiktus, maisto kelioms dienoms ir bėkit visi į Panginių raistą. Aš susirasiu jus ten. O dabar aš bėgu pas Pleikius žiūrėti, kas ten daros. Gal galėsim kuomi nors padėti...

Povilas įlekia Pleikio sodybos kieman.

Jis mato mažažemio Pleikio žmoną, besiplėšojančią prie keturių metų sūnaus. Čia pat ginkluotas raudonarmietis stumia ją nuo vaiko į šalį. Mažasai Pramukas klykiančiai verkia. Jo verksmas susimaišo su motinos rauda.

— Žvėrys! Kaip gi jūs atskiriat mane nuo kūdikio. Kur pagaliau jūs norit mane vežti. Kuo aš nusikaltau jums?! Kuo nusikalto tas nekaltas kūdikis, kad atimat jam motiną?! O Viešpatie, kas gi čia dabar daros?!...

— Vaiko pasimti atvažiuos ryt kiti, — nuramina raudonarmietis. —— Na, greičiau, greičiau! Lipk vežimėn! Balk savo kvailojimus.

Kitas raudonarmietis išveda Pleikį. Mažažemis ūkininkas eina nuleidęs galvą, pasilikęs po pažastim mažą ryšulėlį. Staiga jis sustoja krūptelėjęs, kai pamato plėšomą nuo motinos vienturtį vaiką. Jis pasiokta tarytum pašautas vilkas ir trenkia kietai sugniauztu kumščiu raudonarmiečiui į veidą. Tasai pasvyra, pusiau sukniuntas.

Pleikį lydėjęs raudonarmietis užsimoja į Pleikį šautuvo durtuvu. Pleikys atšoksta į šalį, bet jam nebereikėjo tai daryti — tuo momentu pasigirsta pistoleto šūvis. Raudonarmietis suklumpa ir kriokia užspringęs gausiai iš kaktos pasipylusiu krauju. Tuojau pat ir nutyla.

Pleikys nutveria nušautojo ginklą ir smogia durtuvu atsipeikėjusiam antram raudonarmiečiui. Povilas ir šiam prideda vieną šūvį.

— Tik du tebuvo? — skubiai paklausia Pleikį.

— Yra dar trečias. Iš enkavede, atrodo, — atsako sunkiai kvėpuodamas.

—Kur jis?

Pleikis pamoja ranka trobos pusėn.

— Nušausiu ir tą šunį! — prašvokščia pro sukąstus dantis.

Pleikys staiga pašoksta iš vietos.

— Bėga, va! Nori pabėgti!

Povilas pamato tamsų šešėlį, šmėkštelėjusį pro trobos galą ir žaibo greitumu bepersirintantį per tvorą.

Vejasi abu. Enkavedistas bėga per bulvių laukus lysves.

Šaukia abu, kad sustotų. Kai tas neklauso, paleidžia vieną po kito šūvius. Kliudo. Enkavedistas kakip keistai susipainioja kojose ir griūva į bulvienojus. Mėgintas pagalbos šauksmas nulūžta pusiau.

Grįžta abu kieman.

Apsikabinusi išsigandusį kūdikį, Pleikienė verkia, laužo rankas. Pleikys paima vaiką ant rankų

Povilas skubiai sako:

— Pasiimkit reikalingiausius daiktus ir bėgam į Panginių raistą. Negališkim, kol turim dar laiko.

Pleikis paima žmoną už rankos.

— Skubam, motin. Nebelieka nieko kito, kaip apleisti savo namus. Čia tepaliekam tik tuos nušautus šunis. Bėgam, motin.

Kai keturi žmonės skuba laukų keliukais, Pleikys pasakoja, kad pereitą naktį sapnavęs keistą sapną.

— Bet kas dabar toliau bus su mumis?.. — susirūpina Pleikienė.

— Jeigu jau dabar išsigelbėjom — vėliau nebepražūsim. Turi gi kas nors darytis...

Pangonių raiste klykia pempės. Kažkieno pabudintos, iš miego priektos.

— Povilas, tūr būt, grįžta... O gal, saugok Die, rusai mus aptikti nori, — prisigliaudžia Alina prie susimąsčiusio tėvo.

— Ne jiems čia mus rasti., nebūkštauk, — šaltai atsako Juodžara .

Tankiame alksnyne, tirštai šakomis išdėstame guolyje sėdi Juodžaros — Pleikių ir dar trijų ūkininkų šeimos. Motėrys ir vaikai susisupę į antklodes ir kailinius. Vyrai šiaip sau ant kelmų kiek atokiau sėdi. Vėsoka birželio mėnesio naktis verčia retkarčiais vyrus nusipurtyti. Kad ir menkas tasai vėsumas, tačiau ilgesnį laiką vienoj vietoj be jokio judėsio sėdint kūno sąnariai jį pajunta.

Vaikai jau seniai miega. Čia pat sėdinti Pleikienė stebi susirūpinusiu veidu ramiai miegantį savo kūdikį ir šnibžda maldos žodžius. Tyliai guodžiasi jį Visatos Sutvėrėjui dėl savo šėmos likimo ir praso jį, kad įvyktų koks nors stebuklas.

Pleikys suka bato kulnim minkštoje žemėje duobutę ir sako Juodžarai.

(B. d.)

MŪSŲ GYVENIMAS

Mūsų gyvenimas Rytuose

Jau keletas mėnesių, kai gyvename toli nuo Tėvynės, ir ginklu manęs padėtoje vokiečių kariuomenė vyt tolyn raudonuosius. Nors dalinai tenka atlikti ir sunkūs uždaviniai, bet dėsas visų geras. Atėję pavasarui kai kurie turi progos išvykti į Lietuvą atostogų. Gauname lietuviškos spaudos: „Karį", „N. Lietuvą", „Lietuvę", „Z. Žemę", „Liet. Archyvą", e paskutiniu metu gavome iš Lietuvos suskotų knygų. Turime radėją, tad prie progos ir žiūrėsime.

—oOo—

SEPTINTOJI RADIJO VALANDĖLĖ LIETUVIŲ KARIAMS

Praėjusį sekmadienį Kauno radiofone buvo atliktas gan įdomi jau septintoji valandėlė, skiriama mūsų kariams.

Pradžioje, po gražaus lietuviško marše, eję radijo monologas „Lietuvis karys už tėvų žemę". Geručiu patriotiniu dainų vykusiai surišta pynė, lydima lapdūnų žodžių apie Rytuose besikaujančius mūsų vyrus, darniai skambėjo kelioliika minučių. Montažėlės baigėsi lapdūnąu lietuviškos maršu.

Po radijo montažėlės ėjo visa ėlė sveikinimų mūsų kariams Rytuose ir jų namiškiams Tėvynėje. Jausrūs, įvairūs sveikinimai buvo taip pat palydimi muzikos garsų.

Mūsų tauriajai visuomenei ir atitinkamoms įstaigoms reikėtų susiriūpinti, kad viai lietuviai gyvenąs Rytuose būtų aprūpinti radijo aparatais, nes ir turningiausia radijo valandėlė yra neprasmingiausia tiems dalinsiams, kurie dar neturi tinkamo radijo imtuvo. Organizuotai ir neatidėliojant reikia parūpinti radijo aparatų ir jų dalių. Lėšų čia ir vienbiem tikslų įvykdyti Sevizaugos Dalių Štabe atsirastų. Sa.

IŠ ŠIAULIŲ LIETUVIŲ KARIŲ DALINYS IŠVYKO Į RYTUS

Užpur. antradienį iš Šiaulių išvyko lietuvių karių dalinys į Rytus. Nors dalinio išvykimas plačiai visuomenei ir nebuvo žinomas, tačiau nemaža šiaulėčių susirinko atsisveikinti ir apgėdėti išvykstančius į frontą kovoti su bolševizmu mūsų kartus. Išvykstantiesiem dalinui buvo surengtos kukilės, bei įspūdingos šėlstuvės. 20 val. Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje įvyko bažnytinės apeigos — išvykstančių palaiminimas. Atsisveikinęs žodį bažnyčioje tarė LSD kapelionas kun. Dzigeoratis. Iš bažnyčios išvykstantį dalinys su orkestru, lydimas gausaus Šiaulėčių būrio, nužygiavo į stotį. Stotyje išvykstančiuosius palydėjo lietuviškomis melodijomis „Bato" orkestras, tautinių rūbų apsirengusios lietuvaitės ir gausiai susirinkęs lietuvių būrys. Lietuvaitė ir sena moterėlė pasėjusiems sušiuosė su vairo. Prie šono sėdėjo mano komendantas rietės į kasnuoli ir mudamas brauningu man į galvą rėkė: „važiuok, važiuok". Aiškinaus, kad mašina jau perkauta ir nebegalima užvesti. Neapdomėjęs ligai laukti, nes lietuvių neišlaujama ugnis draske mašinų, todėl galėjo kliūti ir man. Išėkęs iš mašinos, lietuviškos uniformos ir kopytėlės, stovinčios tiesi šv. Petro ir Povilo bažnyčia, dėka likau gyvas.

Prisijungęs prie lietuvių, radau su manimi važiavusius kursantus sunkiai sušeistus. Kursantą Čerbakovą iš Šiaulių miesto Vilniaus gt. (savo adresą dar galėjo pasakyti) ir antrą, kurie pavardės nežinau; tik žinau, kad 7 kuopos 13 kitų girdėjau, kad pavardė Macevičius. Šiam buvo suteikta pirmoji pagelba ir nugabentas ligoninėn mirė.

Rusų žuvo komendantas ir daugiau kitų. Dar vienas civilis lietuvis partizanas, kurio pavardės nežinau. Jis buvo bolševikų duotuvės nužudytas.

Kursantas Juozas Kubilius, buv. 297. ŠP jaun. vadų mokyklos. rasko: 1941 m. birželio 22 d. žygiavome per miškus, kur gallausiai susėjom ir buvo duotas įsakymas apeikasti. Sutemo ir laukėme. Birio vadas ltn. T. atnešė gautus šovinius ir juos išdalijo. Aš gavau 5. Gerokai sutemus buvo gautas šovinius ir kuriuos nėmė nuo posiųčių ir trauktis toliau. Taip traukėmės kėlę kitos dienos pe pietų.

23 d. j. v. m. ak. ir min. būriai pamažu pradėjo nuo veros atsitikti ir pagaliau visai pasuko į mėšlus. Miškuose teko būti iki 28 d. po pietų. 28 d. pasiekėme Varėnos geležinkelį, kurį perėjnant buvome apšaudyti. Buvo nušauti du mūsų arkliai.

Vakare pasiekėme Trakų aps., Žilinų bžkm., kuriame ir sustojome. Ryte sušinojome, kad vakar buvusios kautynės tarp partizanų ir raudonarmiečių. 3 rusai užmušti ir 3 partizanai sužeisti. Buvome gyventojų pavalgydinti ir stojome į darbą rinkti užsilikusius raudonarmiečius ir kitą panašų elementą. Per pusantros dienos jų pririnkome apie 20 ir visus pristatėme į Valkininkus vokiečiams.

27 d. iš Žilinių keliavome Kauno link. Iki Onuškio praėjome be kliūčių. Onuškyje mus sulaikė ir, ltn. T. išvyko su vienu vokiečių kariu į Birštoną, kur gavo leidimą mums visiems grįžti į namus. 30 d. pasiekėme Kauną ir sustojome vienose tuomet jaukiausiose lietuvių batalione patalpose. Po poisio dalis kareivių išėjo namo, o didesnė dalis likome tarnauti ir tebetarnaujame savisaugos dalinuose.

Paieškomi dingę kariai

Kariai, kas žinote ką nors apie ilkimą eilinio Koste Skiandorie, kilusio iš Grąčių km., Surviliškio val., Kėdainių aps., tarnavusio 295 šaulių pulke, Pabradės poligone. Žinantiųjų prašo pranešti Ona Skinderytė, Grąčių km., Truskavos paštas, Surviliškio val., Kėdainių aps.

Mykolas Urbonas, Juozo sūnus, tarnavęs Karo Mokyklos artilerijos grupėje, Svenčionėlių poligone. Žinančiųjų prašo pranešti Antanas Urbonas, Rabiškių km., Krekenava, Panevėžio aps.

Feliksas Macijauskas, tarnavęs 1 pėst. pulke šaulėmokyklėje kuopoje Vilniuje, vėliau 619. GAP 3 baterijoje Nemenčinėje. Prašo apie jį pranešti Br. Macijauskas, Pamūčių km., Veiliai, Ilzės vls. aps.

Kilimo Stasys Knėas, tarnavęs 224 šaulių pulke, Pabradės poligone. Kas nors žinantįs apie jį prašo pranešti Povilas Knėas, Gilbonių km., Smilgiai, Panevėžio aps.

Jonas Treinys, Adolfo sūnus, tarnavęs šaulių pulke, Pabradės poligone. Kas prašėjo dingęs be žinios. Kas žinotų ką nors apie jį, prašau pranešti Ona Treinytei, Bereišių km., Kuktiškės, Dienos aps. Už tikrus žinios atsilyginsiu.

Kas šine apie ltn. PŪKELEVIČIAUS - PŪKIO VLADO, prieš karą buvusio 215 šaulių pulke, Pabradėje, prašau pranešti Pukelevičiaus Petrui žinomai J. Pūkienė, Kaunas, Kalniečių g-vė Nr. 14.

Karys Alfonas Rimkevičius, Antano sūnus, tarnavęs Pabradės poligone, prašąs žvalgų būryje. Žinančiųjų jo likimą prašoma pranešti A. Rimkevičiui, Andrušcionių km., Lapės vls., Kėdainių aps.

Eil. Pranas Viesvesys, tarnavęs jaunųjų vadų mokyklėje Rokiškyje, vėliau Pabradės poligone. Kas žinotų jo likimą, prašoma pranešti Feliciijai Vieversytei, Klovainiai, Šiaulių aps. Pranešusiam bus atlyginta.

Karys Antanas Sviriuns, tarnavęs karo policijoje Žemės bolševikų laikais Vilniuje, inžinerijos batalione. Prieš karą buvo Varėnoje policijoje. Žinančiųjų ką nors apie jį prašoma pranešti Pranui Sviriniui, Varėnškių km., Gudelial, Marijampolės aps.

Kariai, kas žinote ką nors apie ilkimą eilinio Staslo Skarupskio, kilusio iš Ukmergės miesto, tarnavusio Vilniuje 1 pėst. pulko štabe telefonistu. (Pašto dėžutė Nr. 303—3). Prieš karą buvo Varėnoje 1 poligone. (Pašto dėžutė Nr. 303—3). Žinančiųjų prašo pranešti Juozas Skarupskis, Balninkai, Valščiaus Savivaldybė, Ukmergės aps.

Eil. Stasys Kašinauskas, tarnavęs ryšių batalione 1 kuopoje, vėliau Varėnos poligone. Kas žinotų jo likimą, prašoma pranešti Juozui Kašinauskui, Siauliai, Mažeičių gt. 12. Pranešusiam atlyginsiu.

Redakcijos atsakymai

Vrš. Z. Bačanskui. Sarūnėčių sveikinimas jau buvo įdėtas „Kario" Nr. 36. Todėl pakartotinai jo laikas nieko nauja neduoda. Prašome ką nors parašyti iš dabartinio savo dalinio gyvenimo.

Atsc. pal. Juliui Girlevičiui. Temsta. Sveikinimuose reikės gerokai sutrumpinti, nes daugiausia rašai apie tai, kas jau kitų buvo perašyta ir „Karyje" išspausdinta. Pastesnėsiuose tik kas naujo perašyta.

J. Norefiai. Pervėlai atsiunčiate, tačiau šiek tiek įdėjome. Grynai dėl techninių kliūčių fotografėjų negalima įdėti, nes tiešna neaiškiai.

KAS NAUJA LIETUVOJE

— Gelažinai nušsiuyta, kad žemės ūkio surašymas Lietuvoje bus pradėtas rugpiūčio 10 ir užtruks iki rugsėjūčio 17 d. Šiuo sauto visose apskritiyse vykstą postruoštimo darbai.

— Generalinio Komisaro palėpimu, nuo Repos 31 d. paleisti Kauno vaičiu Žemės Ūkio Rūmai. Vieną įstaigos ir turtas, priklausąs ŽŪR, perduotas Žemės Ūkio Valdybai.

— Generalinio Komisaro palėpimu, nuo Repos 26 d. įstaigos Veraų Ūkio Generalinė Direkcija, kurial pervesta Krašto Ūkio Generalinio Tarėjo įstaiga.

— Ūkininkai, kuriems pieno priėvole atiikti nepatogu, gavę iš vaičiaus viršaičio leidimą, gali ją atiikti tiesiai namie pagamintu sviestu. Už kiekvieno kokybės sviesto kilogramo kg iskaitoma 750 gramų pieno rieibalų. Sviestas turi būti pristatomas Sviestine ir reikšmiškmotos.

— Šiaulinoes, norint parūpinti per 100 asmenų bušos, vykdomos bušų patikrinimas ir suraišymas.

— Ritinėmi, pristatytiemi „Sodybai" valčia, gauna teisę pirkti dirbtinį korių. Už 1 kg gero bičių valčio galima gauti 700 gramų korių. Kas turėjo, bet neturi savo bičių ir pašaro, o turi arklius, numatyta iveoti pašaro kvotėlė. Pirmoje vietoje tokios kvotėlės bus duotos viešiems transporto vežėkams.

— Generalinio Komisaro potvarkiu yra paskirtas Kėdainų Direktorius, kuriam užduotas užtikrinti viešo maisto tikio atsvėgiu pateikiamas kainas ir atlyginimus už viešą rūšį atlyrbes ir darbus. Kėdainų Direktorius pritaysinamas aukščiausiems kredito organams.

— Vyriausi kursuojančiais keleiviniais autobusais, būtinai reikalingu turėti gydytojo pažymėjimą, kad nesergama jokia liga ir neturima parazitų.

— Šiomis dienomis Vilniuje lenkėsi viešiems Pabaltijo kraštams skirtas prodtaujungi jaaloteinis Stram.

— Generalinio Komisaro potvarkiu nustatytas molocestis už šunis. Mieste už kiekvieną šunį per metus teks mokėti po 20 RM. Ūkininkai už šunis, laikomus kiemam saugoti, mokės per metus po 3 RM.

— Vieoje Lietuvoje jau gražinta buv. savininkams — suprivatintos 49 smulkiosios pramonės įmonės, daugumoje lentpjūvės, malūnai ir pan. Artimiausiu laiku numatoma suprivatinti dar apie 100 įvairių smulkių įmonių.

— Liepos 31 d. Riešės valsč., Uždvarių kaime, kazes šulinį Nemenčinės m. gyventojas Mykolas Vidžiūnas, užtrenko.

— Tiems „Pienocentro" pieno stajytojams, kuriems vietoje pieno i pienines statyti leisia namuose gamintį sviestą, leidžiama grąžinti pieninę pristatytą separatorius bei sviesto muštuvus.

— Pritinęjoos prie Lietuvos Aižmenos, Syp. Eižiškių apskrityse pradeda darbą šeši lietuviškai eyplinkiai teismai ir penkios tardytojų įstaigos.

— Generalinis Komisariatas, atsižvelgdamas į trūkumą darbo jėgą, kuro gamybai, jaaio viešoms Atbrėžsnieme netaikyti potvarkio dėl taisyklinkinkavimo Reicho pramonėje tiems, kurie dirba prie kuro gamybos.

— Leidimai svalynei ir tekstilės prekėms pirkti pirmo) eilėj duodami dirbantiems prie kuro gamybos.

— Kad būtų galima stiodinti daug lėšiaiusių sodų, J. U. R. nerieme yra paskelbęs veiamedžių sėklų rinkimo varžybos. Šį rudenį norima surinkti 1100 kg obelių, kriaušių, vyšių, šaurvyšių, terkešnių bei slyvų sėklų. Varžybų laimėtojams paskirios nuo 75 iki 150 RM premijos. Veiamedžių sėklas rinkti raginamos ir mokyklinio amžiaus jaunimas.

— Kaunietė Ona Sakalauskienė, 46 metų amžiaus, pagindė šešiolika kūdikių. Iš šešiolikos kūdikių ji augina dvylika.

— Malininninkų ir malūnų mašinistų pastobulbinimo kursus baigė 37 asmenys.

— Nakčį birželio 27 į 28 Juodupių vls., Vedvuižlio km. vilkai sudraugė ūkininko Norkūno dvylika veislinių avių.

MES ŠYPSOMĖS

— Ar tikrai šiuos vaistus vartodamas vėl atsiaugini plaukus?

— Taip. Tik pažiūrėk tamsta į mane. Metote!

— Kogi gi. Labai puikūs plaukai.—

— Taigi. O prieš vartodamas tuos vaistus buvau plikas, kaip čia, — ir veisiminkas užsimėrė nuėmė peruką. (r).

— Jurgi, tu negėrei mano degtinės?

— Ne, šeimininke. Argi aš galėčiau šitaip daryti?

— Ir tu visiškai įsitikinęs, kad negėrei?

— Taip, nes aš negalėjau ištraukti kamščio. (v).

BILIARDO PARTIJA LAUKUOSE

— Kiek juma plytelių cukraus?

— Prašau tik dvi...

SOKIMAS SU KARTIMI I AUKŠTĮ PO KELIASDĖSIMT METŲ

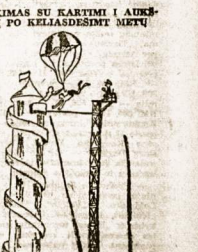

Kiekvienas kokiąs tiek aukštai žiūrės, kad turės remiesiai su parašu.

(Atkeita iš 4 pusl.)

kurios turėjo atvežti iš poligono mokyklą, nes jai buvo skirta augoti Vilnių nuo desantų. Be to, mašinos turėjo atvežti ginklų ir t. t. Antrąją karo dieną sužinoje, kad mokyklą yra atvažiavusi iršisdėčiusi kažkur prie Vilniaus aerodrome, važiavome su komendantu jos ieškoti. Suradę ir pristatę mokyklos viršininkui Sokurov'ui, komendantas paklausė, ką daryti su likusia sargyba.

Viršininkas įsakė paimti dvi mašinas, į jas sutalpinti sargybą ir trauktis Minsko link, nes mokykla jau traukėsi. Komendantas dar kartą priminė viršininkui, kad Vilniuje pavojinga padėtis, nes lietuviai kariai apšaudo rusus. Sokurov'as įsakė paimti geraį ginkluotų kursantų būrelį, susodinti mašinon ir atsispirti bent kokiam lietuvių apšaudymui. Rusai pradėda atkaliiai šekti lietuvius. Seka kiekvieną jų žingsnį. Nors ir man buvo įsakyta neitraukti nuo mašinos nei žingsnio, bet vis dėlto, pamatęs vieną kitą lietuvį, pranešdavau apie padėtį Vilniuje. Po valandėlės važiavom vykdyti Sokurov'o įsakymą. Privažiuojant šv. Petro ir Povilo bažnyčią, staiga iš šventoriaus pasipylė kulkosvaidžio ugnis. Aš susitabdžiau mašiną, nes supratau, kad dabar geriausia proga skirtis su savo viršininkais ir atsikratyti rusų.

Mūsų sėdėjęs sušiuosė už vairo. Prie šono sėdėjo mano komendantas rietės į kasnuoli ir mudamas brauningu man į galvą rėkė: „važiuok, važiuok". Aiškinaus, kad mašina jau perkauta ir nebegalima užvesti. Neapdomėjęs ligai laukti, nes lietuvių neišlaujama ugnis draske mašinų, todėl galėjo kliūti ir man. Išėkęs iš mašinos, lietuviškos uniformos ir kopytėlės, stovinčios tiesi šv. Petro ir Povilo bažnyčia, dėka likau gyvas.

Prisijungęs prie lietuvių, radau su manimi važiavusius kursantus sunkiai sušeistus. Kursantą Čerbakovą iš Šiaulių miesto Vilniaus gt. (savo adresą dar galėjo pasakyti) ir antrą, kurie pavardės nežinau; tik žinau, kad 7 kuopos 13 kitų girdėjau, kad pavardė Macevičius. Šiam buvo suteikta pirmoji pagelba ir nugabentas ligoninėn mirė.

Rusų žuvo komendantas ir daugiau kitų. Dar vienas civilis lietuvis partizanas, kurio pavardės nežinau. Jis buvo bolševikų duotuvės nužudytas.

Kursantas Juozas Kubilius, buv. 297. ŠP jaun. vadų mokyklos. rasko: 1941 m. birželio 22 d. žygiavome per miškus, kur gallausiai susėjom ir buvo duotas įsakymas apeikasti. Sutemo ir laukėme. Birio vadas ltn. T. atnešė gautus šovinius ir juos išdalijo. Aš gavau 5. Gerokai sutemus buvo gautas šovinius ir kuriuos nėmė nuo posiųčių ir trauktis toliau. Taip traukėmės kėlę kitos dienos pe pietų.

23 d. j. v. m. ak. ir min. būriai pamažu pradėjo nuo veros atsitikti ir pagaliau visai pasuko į mėšlus. Miškuose teko būti iki 28 d. po pietų. 28 d. pasiekėme Varėnos geležinkelį, kurį perėjnant buvome apšaudyti. Buvo nušauti du mūsų arkliai.

Vakare pasiekėme Trakų aps., Žilinų bžkm., kuriame ir sustojome. Ryte sušinojome, kad vakar buvusios kautynės tarp partizanų ir raudonarmiečių. 3 rusai užmušti ir 3 partizanai sužeisti. Buvome gyventojų pavalgydinti ir stojome į darbą rinkti užsilikusius raudonarmiečius ir kitą panašų elementą. Per pusantros dienos jų pririnkome apie 20 ir visus pristatėme į Valkininkus vokiečiams.

27 d. iš Žilinių keliavome Kauno link. Iki Onuškio praėjome be kliūčių. Onuškyje mus sulaikė ir, ltn. T. išvyko su vienu vokiečių kariu į Birštoną, kur gavo leidimą mums visiems grįžti į namus. 30 d. pasiekėme Kauną ir sustojome vienose tuomet jaukiausiose lietuvių batalione patalpose. Po poisio dalis kareivių išėjo namo, o didesnė dalis likome tarnauti ir tebetarnaujame savisaugos dalinuose.

Nr. 33 (1142) Vilnius, 1947 m. rugpiūčio 8 d.

PRENUMERATA: metams — 5.50 Rm, pusei metų — 3.00 Rm, vienam mėn. — 1.00 Rm.
SKELBIMAI: Už eilutę (arba jos dalį) po 1 Rm. Ilgesni pranešimai po 3 Rm už eilutę. Jeigu tai yra kelmų ūkio, sveikinimai po 50 Rm už eilutę eilutę.

Vilniaus Universitetas Rektoriaus pranešimas

Į Vilniaus Universitetą, kuriame veikia Humanitarinių Mokslų (su pedagogikos, filologijos ir istorijos skyriais), Teisės Mokslų (su ekonomistacijos ir teisės skyriais), Ekonomikos Mokslų, Matematikos-Gamtos (ten matematikos, fizikos, chemijos, biologijos ir geografijos-geologijos skyriais), Miškų Mokslų ir Medicinos (su medicinos ir farmacijos skyriais) Fakultetai, — prašymai įstoti priimami šių 8. m. rugsėjo mėn. 1 d.

Prie prašymo, kuriame turi būti nurodytas fakultetas ir skyrius, į kurį stojama, pateiti prašytojai, jo lovo ir motinos, visų keturių senelių, žmonos arba vyro, jų tėvų ir visų keturių senelių tautybės, — reikia pridėti šie dokumentai: gyvenimo aprašymas, išsitoto mokslo pažymėjimai ir jo notarinis nuorašas, ir fotografijos, gimimo metrika ir klausytojo žinių anketa, kurią Universitetas, gavęs prašymą įstoti, duoda už pilnutį arba išdančia prašytojo nurodytu adresu. Kas negali pristatyti atestato, tuo tarpu gali pristatyti atitinkamus pažymėjimus, kuriais įrodo, kad yra išėjęs vidurinįjį mokslą.

Stojantieji prašoni įtesti prašymus kuo anksčiausiai, kad dėl tekninių kliūčių neustrukdytų klausytojų priėmimas.

Vilniaus Universiteto Rektorius

Kauno geležinkelininkų vyrų choras „Perkūnas"

1942 m. rugpiūčio 28 d. Kauno geležinkelininkų vyrų chorui „Perkūnas" nuo jo įsikūrimo sukanka keturi metai.

Choro įkūrimas įvyko Kauno pačiūnų geležinkelių dirbtuvių salėj, vadovaujant prityrusiam 20 metų buvusiam ryšių batalijono karių vyrų choro diriigentui, savanoriui kapitonui Mykolui Liubertskui, kuris nenuilstamai su pasiaventimu dirba ir daber.

Pirmą kartą choras pasirodė 1938 m. spalio 8 d. dirbtuvių salėj, o kitą kritėio 23 d. kariuomenės šventėje viešai visuomenei atlko gerai žinomą lietuviškų liaudies ir kariškų dainų repertuarą. Po šio koncerto choras nuolat buvo kviečiamas į radiofoną šaulių pusvalandžiuose. 1939 m. „Perkūnas" koncertavo Alytuje, Pabradėje ir Švenčionėliuose.

1940 m. birželio 15 d., okupavus bolševikams Lietuvą, choras perėmė naudonasis dirbtuvių komitetas su vadovaujant prityrusiu dirigentu. Tuo jau buvo atimta choro garbės knyga, pakeičiamas choro vardas ir „Gabiausiu" ir ištrindžiamas daugnoti lietuviškos repertuaras.

Didžioji čekistų egzekucija 1941. VI. 13 palėčia ir „Perkūną". Iš mūsų tarpo buvo pašalinta globėjų dirbtuvininkų p. Avižienė, choristai Stasiukaitė, Rinkevičius ir Lukoišis.

1941. VI. 23. daugumas choristų stojo į kovą su bolševikais. 1941. VI. 24 d. choras pasirodė Kauno miesto laisvėjimo šventėje. Giedant chorui „Laisvės" ir „Benedictus", buvo leidžiami į duobės karstai, jų tarpe ir „Perkūno" choristo p. Stasiukaičio.

Per ketvirtuosius metus choras davė: 10 koncertų radiofone, 3 koncertus visuomenei, 3 savosios šeimonės, 2 koncertus iš 3 bažnyčių.

Nors ir sunkios karo gyvenimo sąlygos, tačiau perkūniečiai nenusimena. Dar didesniu stropumu ir energija pasiryžta dirbti.

A. Liutkus

SPORTAS

Vokiečiūjų lengvosios atletikos pirmenybės kanui šauūiėni įvyksta jau trečią kartą. Čia nuo 23 iki 28 d. d. Berlyno olimpiniame stadione 25.000 žiūrovų žiemptai sekė įvairių varžybų kovą, kuriose yra pasiekta labai gražių pasekmių. Ražiau pažymėtinas dar įdomiau tas, kad aktyviai dalyvavo ir keletas Berlyno olimpiados dalyvių ir ne tik jų. Tarp jų ir Europos meisterių Dr. Lutz Long priešakyje. Abi dienos pasiėjo varžybų rungtys davė visą eilę naujų nugalėtojų, kurie ne tiktai laimėjo žiūrovų laimėti Vokiečiūjos meisterio titulą, nors dalyvavo tik pirmą kartą tokioj didžiūlėj sporto kovoj.

Ražiausią konkurencinę yra tokios pasekmės: Vokiečiūjos aviacijos vyr. grandinės Ernst Schmidt užrinko 4011 taškų. Šia puikia pasekme, kuri skiriasi tik 50 t. nuo meisterio Heinz Sievert (4061 taškas 1938 m.), šis šaunusis grandinės stovi antroj vietoj visoj Vokiečiūjoj. Paskirose rungtyse jis ražė šiuos davinius: 100 m — 11,3 sek., 400 m — 49,8 sek., šuolis į tolį 7,14 m., į aukštį 1,80 m ir rutulio stūmimas 14,00 m.

Šiam 9 bėgimo ryšiui — lėsiskyrė Herald Mellerowicz, paroėjęs laiką 21,6 sek. Jo varžovas leipzigietis Lehman prabėgo per 22,0 sek. Olimpiados nugalėtojas rutulio stūmimo Henna Woelke, pastoviai mesdamas 15 m, pakėlė rezultatą iki 15,74 m ir konkurentė Ronzen (14,06 m) iš Linb (14,55 m) paliko II ir III v. Woelike pasėkmė yra bene viena geriausių visoe meto Europoj.

Langhoff šuoly į aukštį pasiekė 1,94 m. Rudolf Gleichmer, naujas meisteris šuoly su kartimi, peršoko 4 m. Karl Storch lėkovojo kūjo mėtyme nugalėtojo vardą su 54,64 m ir tapo meisteriu. Jo laureatas Karl Heinz turėjo pasitenkinti II v. (53,65 m). 100 m laimėjo irgi Mellerowicz 200 m meisteris. Jo varžovas čia buvo Lehman ir Mlader. Po trumpos, bet ašrios kovos nugalėtojo liko Mellerowicz, prabėgęs per 10,7 sek. II v. udėmė Mlader su 10,8 sek.

400 m buvo pati įdomiausia varžyba, nes čia startavo pasaulio meisteris Rudolf Harbigas (šiuo metu vadilai. Šiais metais, kad ir silpnesnė formos būdama, vis dėlto palėgė laimėti pergale, prabėgdamas per 48,1 sek. Šia pasėkme stovi trečioj vietoj Europoj (pirmieji du yra ties lai Lorzi ir Fernauitti 47,3 ir 47,9 sek.). 800 m meisterio varžą lėkovoje Dieter Giesen per 1:54,4 min. priėsi Seibert, kurį paliko apie 10 m. 1500 m lengvai laimėjo senas ir patyręs vlidut. nuotolių meisteris Ludwig Kaindl per 3:54,9 prie Tank 3:56,4 min. 110 m barjeriną lėgė gražia pasėkme pelnytai nugalėtojo vardą šlėkovoje Hans Zepernik per 14,8 sek. Čia vokiečiūjos pirmoji ju atėjo Toeltzes per 55,5 sek., apie 10 m atsilikęs Brand liko II v.

Šuoly į tolį buvo labai lėmpta kovoje, kurioje atlkaliai varžėsi ir žėsi ir Berlyno olimpiados meisteris Luz Long, geriausias pasauly šios šakos lėchėjas, o t. p. Europos meisteris, bet turėjo supasuoti Wagemannui, pasėkusiam 7,37 m. II v., liko Long su 7,35 m ir III v. užėmė schwenke, rezultatu 7,21 m. Viso pasėkmės, lengvai prašokančios m riba, šiuo metu yra tikrai vertos pagarbinimo.

Ieties mėtyme šį kartą Erwin Pekter nepavyko. Priėš porą savaičių perlenges 70 m riba ir ta pasėkme pirmoj II v. Europoj, bet pirmenybių metu žėmėtė tik 65,68 m. Kiti jo varžovai buvo gerokai silpnesni. Disko mėtyme Wolcken pasėkė 47,33 m. Antrą vietą užėmė Lampert, išmėtęs 46,18 m. Estafetę 4×400 m (LSV Berlin) komanda per 3:19,6 min. 3×100 m vėriačios sporto kaų rungoms. 10.000 m laimėjo Eitel, sukorės maždau 32 min. (tikras laikas nepaskelbtas). Motorų varžybų pasėkmės irgi aukšto lygio ir parodo nemažą pasirusėnimą.

Vokiečiūjų aparatai labai tobjamai ir palankiai apie šias pirmenybes atsiliepia ir nesigailį geresniems sportininkams šitio ir nuoširdus visuomenės žodžio.

— VIII. 1 d. V. S. A. stadione įvyko revanže futbolo rungtynės tarp Vilniaus Kauno Vehrmachto ekipų. Kaip žinia, kuria pirmą kartą laimėjo vilniečiai 5:3. Šį kartą svečiai smarkiai ruošdamiesi „atsiskaitymui" atvyko pilna sudėtimi su geriausiais puolėjais Vite ir Wildhagenu, bet vis dėlto atsirevanšuoti nepavyko ir Vilniaus W-to rinktinė lėpėjė pergalę 4:3 (3:0).

— Rugpiūčio 2 d. Vilniuje viešėjo Kauno LGSF krepšinėnai ir krepšinėnės. Šeštoj varžovu buvo Vilniaus LGSF vyrų komanda, o vėnionis — šėrūnietės.

Pirmosios rungtynės buvo tarp motėrų krepšinėnių, kuriųs Kauno LGSF-kės lengvai laimėjo 24:2 (15:0), vėc nepaliėdamos šėrūnietės „nė sauso". Viešėnos yra viėsi paėjėnos vienetas ir sudarė gražaų lėpėdžio. Netrūkstą pastarosiosne nei jėgų, nei kondicinio parengimo, todėl turėdamos visai silpną priešą jė ėlės ėnos vėl net 34 (!). Kauniėtė Kamiliavičiūtė, kuri užkėję pranašesnė nė tik gėju, bet ir šėidinu, buvo gera ir judri taėlių rinkėja. Šėrūnietės jė kartą visai blankiai žaidė, nes dar nemoka net sviėdinio reikdamai suėgauti ir lakėyti, tai ką jė kalbėti apie mėtėjimą.

Visai priešingos vaizdas buvo vyrų rungtynės, kurios baėgėsi 20:20 (10:7). Čia vinilėčiai LGSF-ėai buvo visiškai lygus varžovas sveėiams ir pačioje pradžioje žaidimą vedė sau naudai. Netrukus kauniėčiai pasėkėme 4:2 žėygine iš 4:4 ir taip ėdėjų taėkų skirtumu žaidimas svyruoja sveėių naudai. Komandos kėek gali pamaėdyti ir sugėbėjimą žaėdėjų, tėl ir būdamos beveik vienodo pajėgumo, užsaidė lygiomis. Vyrai krepšinėnėai (Kauno ir Vilniaus) yra žėmėsnėo formos ir žėymėsnėo žaėdėo gėrą įspūdį. Iš Kauno LGSF iškėrtinas Kulakauskas, kuris sportiniais ėnėymais ėėėėo ir perseverdavo rezultatą savo naudai.

Šį kartą į rungtynės apsilankė Sviėtimo Generalinis Ėėrėjas Dr. Germantas, Vaėstybės Kontrolės Tėrėjas p. Puodžius ir kt. aukštesnių pareigūnų. Kauno LGSF-o atstovas advokatas Keturakis pradėjo rungtynės savo varžovams ir gėrėnietėms ir vietos LGSF-kams; ėėėkė kukėies lietuviško darbo ir stėiaus dovanėes.

— Kaip teko patirti iš sporto autoritetingų sluoksnių, šio mėnesio antroje pusėje numatoma atnaujinti sporto bendradėrbiėvėma su kaimynais latviais. Tuo reikalu buvo atvykęs iš Rygos į Kaunų p. Berzinš ir tarėsi su K. K. Rūmais. Rugpiūčio 22 d. Kaune numatytos tarpmiestinės futbolo rungtynės Kaunas — Ryga ir 30 d. tų pat miestų lengvosios atletikos. Kur ivyks lengvoji atletika (Rygoj ar Kaune), paaiškės vėliau. Taip pat numatyta surėdėti krepšinio ir plaukymo varžybas.

LIETUVOS VYRAI!

Karo sąlygose policijos uždaviniai yra nepalyginti platesni, negu taikos metu. Tiems pagausėjusiems uždaviniams atlikti reikalingi nauji policijos kadrai. Daug naujų specifinių uždavinių turi policija ir mūsų krašte. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos vyrai yra kviečiami stoti į policijos eiles.

Šiuo metu, kai vyksta lemiamoji kova su žmonijos priešu — kruvinuoju bolševizmu.

POLICIJOS TARNYBA VRA GARBĖS TARNYBA.

Stodami į policijos eiles, Lietuvos vyrai tuo pačiu parems kovą su bolševizmu, prisidės prie galutinio jo sunaikinimo ir pasitarnaus savo Tėvynei.

Taigi, visi Lietuvos vyrai, kurie ligšiolinėje savo darbo srityje esate atliekami ar ne perdaug užimti, stokite į policijos eiles. Tuo Jūs patarnausite, šalinant grėsusį Europai ir žmonijai pavojų, kartu atsilygindami sau ir savo kraštui geresnę bei laimingesnę ateitį.

Stojusieji į policijos eiles vyrai turės gerą išlaikymą ir jų šeimos užtikrintą socialinę globą.

Patikimi ir sąžiningi lietuviai nuo 21 iki 45 metų amžiaus, tuojau registruokitės artimiausioje policijos nuovadoje stoti į Lietuvos policijos tarnybą.

V. REIVYTIS

Lietuvių Policijos Šefas,
Policijos Ryšio Karininkas

Aktingai dalyvaukime kovoje su bolševizmu!

Jau nemažas Lietuvos sūnų skaičius kovoja su bolševizmu fronte ir užnugaryje petys į petį su vokiečių kariuomene.

Lietuvia! Atlikime savo pareigą — stokime savanoriais į Lietuvių Savisaugos batalionus ir aktingai dalyvaukime kovoje su pragaištingųjų bolševizmu. Nepamirškime, kad kova už Europos laisvę yra draugo kova už mūsų brangiosios Tėvynės laisvę.

Į Lietuvių Savisaugos batalionus priimami vyrai nuo 21 iki 45 metų amžiaus. Stoti į batalionus reikalingas atitinkamos darbo įstaigos pažymėjimas, kuris įsiregistrujant turi būti pateiktas.

Savisaugos savanoriai gauna gerą išlaikymą, o jų šeimoms užtikrinta visokeriopa socialinė globa.

Savanorius į policiją registruoja ir tuo reikalu informacijų teikia visos lietuvių policijos įstaigos, o į Savisaugos batalionus — ir Lietuvių Savisaugos batalionų įstaigos.

Kaunas, 1942 m. liepos m. 25 d.

A. ŠPOKEVIČIUS
Gen. št. pik. ltn., Lietuvių Savisaugos Batalionų Ryšio Karininkas

VIZITAVO EUROPOS KRANTŲ ĮVIRTINIMUS

BERLIN. Fortifikacijų inspektorius pionierių generolas Jacobas grįžo apžiūrėęs Europos pakrantių sustiprinimus. Jis aplankė naujausius vokiečių sustiprintinus įrengimus Biarritze, Prancūzijos pietuose, Atlanto ir Lemanšo pakrantėse, o taip pat Norvegijoje ir Danijoje. Fortifikacijų generolas Jacobas turėjo progos įsitikinti pulkio užbaigtų sustiprinimų įrengimų stovio ir esmėnėkai konstatavo Europos pakrančio linijos sprimosi įrengimų stiprumą.